

Стенографски дневникъ

НА

7. заседание

Четвъртъкъ, 7 ноемврий 1940 г.

(Открито въ 16 ч. 10 м.)

Председателствували: председателятъ Никола Логофетовъ и подпредседателятъ Никола Захарневъ.

Секретари: Александъръ Загоровъ и Ангелъ Вълчевъ.

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е:

	Стр.		Стр.
Съобщения:		3) за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за създаване при сдружението на финансовитѣ служители фондъ „За подпомагане при уволнение“ (Второ четене)	140
Отпуски	133	4) за допълнение на чл. 10 отъ закона за осигуряване на снабдяването и регулиране на ценитѣ (Второ четене)	141
Предложения	133	5) за причисляване на нѣкои изкопаеми вещества отъ категорията на кариеритѣ къмъ категорията на минитѣ (Второ четене)	141
Законопроекти	133	6) за непочтената конкуренция (Второ четене)	141
По дневния редъ:		7) за осигуряване на умственитѣ работници (Първо четене — продължение на разискванията и приемане)	144
Предложения: 1) За разрешаване износа на нѣкои стоки (Приемане)	133	Говорили: И. Н. Петровъ	144
2) за одобрение на нѣкои царски укази отъ 1940 г. (Приемане)	134	М. Ковачевъ	145
Говорили: Г. Тодоровъ	135	Е. Екимовъ	146
М-ръ Д. Божиловъ	136	М-ръ д-ръ С. Загоровъ	147
Законопроекти: 1) за разрешаване да се поематъ задължения за доставки въ размѣръ на 2.090.500.000 л., платими за повече отъ три бюджетни години (Второ четене)	136	Дневенъ редъ за следващото заседание	147
2) за облагане съ прѣки данъци жителитѣ на Южна Добруджа (Второ четене)	137		
Говорили: А. Стояновъ	137		
И. В. Петровъ	139		

Председателъ Никола Логофетовъ: (Звъни) Има нуждния брой народни представители. Отварямъ заседанието. (Отсъствуватъ народнитѣ представители: Александъръ Загоровъ, Александъръ Радоловъ, Атанасъ Ганчевъ, Атанасъ Кадревъ, Борисъ Поповъ, Василъ Цвѣтковъ, Георги Михайловъ, Георги Чалбуровъ, Георги Миковъ, Георги Кендеровъ, Георги п. Стефановъ, Гето Кръстевъ, Деню Чолаковъ, Иванъ Батембергски, Иванъ Гърковъ, Илия Славковъ, Киро Арнауловъ, Лазаръ Бакаловъ, Лазаръ Поповъ, Маринъ Грозевъ, Матю Ивановъ, Милети Начовъ, д-ръ Николай Николаевъ, Спасъ Мариновъ)
Има да ви направя следнитѣ съобщения.
Разрешилъ съмъ отпускъ на следнитѣ г-да народни представители:

Александъръ Загоровъ — 1 день, за 7 т. м.;
Александъръ Радоловъ — 1 день, за 7 т. м.;
Борисъ Поповъ — 1 день, за 7 т. м.;
Василъ Цвѣтковъ — 1 день, за 7 т. м.;
Георги Кендеровъ — 1 день, за 7 т. м.;
Георги Михайловъ — 1 день, за 7 т. м.;
Георги п. Стефановъ — 1 день, за 7 т. м.;
Гето Кръстевъ — 1 день, за 7 т. м.;
Д-ръ Николай Николаевъ — 1 день, за 7 т. м.;
Матю Ивановъ — 1 день, за 7 т. м.;
Спасъ Мариновъ — 1 день, за 7 т. м.;
Стефанъ Керкenezовъ — 1 день, за 5 т. м.;
Димитъръ Сараджовъ — 2 дена, за 6 и 7 т. м.;
Иванъ п. Константиновъ — 4 дни, отъ 12 т. м. и
Илия Славковъ — 4 дни, за 7, 12, 13 и 14 т. м.
Постѣпили сѣ:

Отъ Министерството на народното просвѣщение — предложение за одобрение на подписаната въ София на 19 юний 1940 г. спогодба между царство България и германския Райхъ за сътрудничество на културна почва, включително училищното дѣло.

Отъ Министерството на финанситѣ — предложение за одобрение III-то постановление на Министерския съветъ,

взето въ заседанието му отъ 23 октомврий 1940 г., протоколъ № 188, относно разрешението на нѣкои интендантства и домакинства на войскови части да закупятъ известно количество петролъ безъ заплащане акцизъ.

Отъ същото министерство — предложение за разрешаване и забраняване износа на нѣкои стоки.

Отъ Министерството на правосъдието — законопроектъ за българското поданство.

Отъ Министерството на желѣзницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ — законопроектъ за усиляване приходитѣ на желѣзницитѣ, пристанищата и българското рѣчно плаване.

Тия предложения и законопроекти ще се раздадатъ на г-да народнитѣ представители.

Минаваме къмъ първата точка отъ дневния редъ:
Одобрение предложението за разрешаване износа на нѣкои стоки.

Моля г-на секретаря да прочете предложението.

Зам.-секретаръ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ проекторешението за разрешаване износа на нѣкои стоки.

Г-да народни представители! Дирекцията на външната търговия моли съ писмата си № 2118/3540 отъ 29 октомврий т. г. и 3206, отъ 30 октомврий сѣщата година, да се направятъ постѣпки предъ Министерския съветъ за следното:

1. Да се разреши износътъ на 20.000 тона дърва за горене за Румѣлия и

2. Да се разреши на акционерно дружество „Симонивия“ — София, да изнесе за Югославия 50 броя медни матрици на тежестъ около 50 кгр.

Горното като излагамъ, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете представеното ви за цѣлта решение.

Гр. София, ноемврий 1940 г.

Министъръ на финанситѣ: Д. Божиловъ

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за разрешаване износа на нѣкои стоки.

Одобрява се следното:

1. Да се разреши изнасянето на 20.000 (двадесет хиляди) тона дърва за горене за Румъния и
2. Да се разреши на акционерно дружество „Симонавия“ — София, да изнесе за Югославия 50 броя медни матрици на тежест около 50 кгр.

Председател Никола Логофетовъ: Конто приематъ предложението за разрешаване износа на нѣкои стоки, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ втора точка отъ дневния редъ:

Одобрение на предложението за одобрение на нѣкои царски укази отъ 1940 г.

Понеже мотивитъ къмъ предложението сѣ много дълги, моля да се съгласите да се прочете само предложението. Конто приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на секретаря да прочете само предложението.

Зам.-секретарь Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за одобрение на нѣкои царски укази отъ 1940 г.

Одобряватъ се укази № 176, отъ 12 октомврий 1940 г., 177, отъ сѣщата дата, 178, отъ 19 октомврий 1940 г., 179, отъ 20 октомврий 1940 г., 180, отъ сѣщата дата, 181, отъ 22 октомврий 1940 г., 182, отъ сѣщата дата, 183, отъ 23 октомврий 1940 г., 184, отъ сѣщата дата, 185, отъ 27 октомврий 1940 г., 186, отъ сѣщата дата, 187, отъ сѣщата дата, 188, отъ 30 октомврий 1940 г., и 189, отъ 4 ноемврий 1940 г.

(Ето мотивитъ къмъ предложението:

МОТИВИ

къмъ проекторешението за одобрение на нѣкои царски укази отъ 1940 г.

Г-та народни представители! Презъ настоящата година се наложи поради създадитъ се международни събития, да се разреши износьтъ на нѣкои стоки, както и да се освободятъ други такива отъ вносно и износно мито и други данъци и такси, и пр.

Това се извърши съ постановления на Министерския съветъ, одобрени съ царски укази, както следва:

I. Съ XI-то постановление, протоколъ № 178, отъ 10 октомврий 1940 г., одобрено съ указъ № 176, отъ 12 октомврий с. г., е разрешенъ износьтъ на 39.600 кгр. калай за преработване.

Сѣщиятъ калай е освободенъ отъ заплащане на износно мито и други данъци и такси.

II. Съ XIII-то постановление, протоколъ № 178, отъ 10 октомврий 1940 г., одобрено съ указъ № 177, отъ 12 октомврий с. г., е разрешено на Главната дирекция на железницитъ и пристанищата да изнесе за чужбина 1.500 кгр. медъ срещу медна тель за заварка.

III. Съ XX-то постановление, протоколъ № 183, отъ 16 октомврий 1940 г., одобрено съ указъ № 178, отъ 19 октомврий с. г., е одобрено следното:

1. Занапредъ не само внасянитъ въ страната изкуствени торове да се освобождаватъ отъ вносно мито по силата на чл. 94 отъ закона за подобрене земеделското производство и уплаване полскитъ имоти, но и амбалажитъ имъ.

2. Химическата анализа на изкуственитъ торове да става въ лабораториитъ на митницитъ, като агрономическитъ власти си запазватъ правото да извършватъ контролътъ и анализъ на внасянитъ въ страната изкуствени торове, безъ да взематъ такситъ предвидени въ правилника за контрола на материали и препарати, които намиратъ приложение въ земеделското стопанство („Държавенъ вестникъ“, брой 197, отъ 1937 г.). Всички манипулации по отварянето на торбитъ за установяване съдържанието имъ и вземаче на проби за анализа, както и самата анализа, да се извършватъ отъ митническитъ власти безплатно.

3. Понеже торбитъ съ изкуствени торове идватъ пломбирани отъ фабрицитъ, което е гаранция за автентичността и съдържанието на тора, да се премахне пломбирането и събирането такси за пломбиране отъ българскитъ власти.

4. Да се премахне обгербането и заплащането на всички книжа въ връзка съ движението на изкуственитъ торове въ страната, при и следъ разтоварването имъ отъ шлепа, паракода или вагона, ако се транспортиратъ съ вагонъ, и въ връзка съ превоза и продажбата имъ въ страната. Тѣзи книжа сѣ: манифестъ, вносна декларация, явявление, актове, контролни свидетелства и преписи отъ тѣхъ, товарителници, фактури и др.

5. Да се освободятъ отъ гербъ всички брошури, хвърчащи листовѣ, плакати, ценоразписи, уплътнения за употребението и други книжа, които целятъ пропагандата правилно торене съ изкуственитъ торове.

IV. Съ XIV-то постановление, протоколъ № 183, отъ 16 октомврий 1940 г., одобрено съ указъ № 179, отъ 20 октомврий с. г., е разрешено:

1. На фирмата Антонъ Хр. Пиперевски, София, ул. „Царъ Борисъ“ № 116, да изнесе за протектората Бохемия—Моравия 1.000.000 кгр. оризова слама срещу внось на желѣзо отъ сѣщата страна.

2. На Българското земеделско дружество, София, ул. „Гладстонъ“ № 67, да изнесе за Швейцария 50 тона люцерново семе.

3. На фирмата „Кнайстъ“, акционерно дружество, София, да изнесе за Германия една резервна частъ за сѣругъ, повредена, и една капачка за боръ-машина, повредена, срещу вносни нови такива.

4. На фирмата „Раковски“, акционерно дружество, София, да изнесе за Унгария 497 кутии зеленчукови и 30 кутии плодови консерви, изброени подробно въ писмото на Министерството на търговията, промишлеността и труда, подъ № 34118, отъ 27 септемврий 1940 г., и предназначени за нашата легация въ Буда-Пеща.

5. На фирмата Братя Касжрови & с-не, София, ул. „Търговска“ № 8, да изнесе за Гърция една машина за печатане на адреси посрѣдствомъ металически плаки, включително единъ електромоторъ къмъ сѣщата, и

6. На фирмата Димитъръ С. Ивановъ — Пловдивъ, ул. „Търговска“ № 58, да изнесе за Германия 55 кгр. стари парчета фосфоръ-бронзъ, срещу внось на фосфоръ-бронзови сита.

V. Съ XV-то постановление, протоколъ № 183, отъ 16 октомврий 1940 г., одобрено съ указъ № 180, отъ 20 октомврий с. г., е разрешено на германската колония въ София, да изнесе за Германия за нуждитъ на раненитъ германски войници единъ вагонъ грозде (7.500 кгр.) и 500.000 кѣса папириси „Македония“, безъ заплащане на износно мито и др. данъци и такси, включително и данѣкъ-заятиѣ, експортна такса, гербъ и др. такси.

VI. Съ I-то постановление, протоколъ № 172, отъ 27 септемврий 1940 г., одобрено съ указъ № 181, отъ 22 октомврий с. г., е разрешено следното:

Възлага се на Българската земеделска и кооперативна бакна да достави по единъ радиопаратъ, заедно съ нуждитъ имъ съоръжения и принадлежности, за всѣка градска и селска община въ Добруджа.

Вносьтъ на радиопаратитъ и тѣхнитъ съоръжения и принадлежности, а сѣщо доставката и свързанитъ съ нея книжа за покупката и пласирането се освобождаватъ отъ всички държавни и общински мита, данъци, гербъ, берии, облози, такси и др.

Радиопаратитъ да се раздадатъ отъ банката на всички общини, срещу заеми подъ гаранция на държавата и съ лихва по тарифата на банката за срокъ отъ 5 години.

Доставката да се извърши направо отъ пазара чрезъ прѣки преговори, отъ комисия, назначена отъ управителя на банката, съгласно чл. 31 отъ правилника за оправдане разходитъ на банката.

Възлага се на Дирекцията на пошитъ, телеграфитъ и телефонитъ да инсталира радиопаратитъ на самитъ мѣста и полага нуждитъ грижи за поддържането имъ въ изправностъ.

Радиопаратитъ се освобождаватъ за една година отъ такситъ по закона за радиото.

VII. Съ X-то постановление, протоколъ № 181, отъ 14 октомврий 1940 г., одобрено съ указъ № 182, отъ 22 октомврий с. г., е разрешено следното:

1. На водния синдикатъ електрическа централа „Въча“, гр. Пловдивъ, да изнесе за Германия 630 кгр. стара медъ (бакъръ) срещу внось на 200 метра оловенъ подземенъ кабелъ.

2. На Христо Друмевъ, отъ София, да изнесе глава на певна машина, кгр. 2-800, внесена съ вносна декларация № 21198, отъ 10 септемврий 1938 г. на Столичната митница, като негодна за нуждитъ, за които е била доставена, и

3. На И. Кубинъ, гр. София, да изнесе една дефектна фабрична сирена, кгр. 29-500, обратно за Гърция, срещу която е получилъ нова такава.

VIII. Съ XXXI-то постановление, протоколъ № 185, отъ 21 октомврий 1940 г., одобрено съ указъ № 183, отъ 23 октомврий с. г., е одобрено следното:

Къмъ § 6 на допълнителния договоръ къмъ договора между България и Съюза на съветскитъ социалистически

республики, за установяване на редовни въздушни съобщения между София и Москва („Държавен вестник“, брой 109, от 16 май 1940 г.), да се добави следната нова алинея: „УМВЛ се ползува с право на безмитен внос и износ и по отношение опаковката на внасяните предмети и материали, необходими за експлоатацията на договорната въздушна линия, когато тая опаковка, по естеството и стойността си, не представлява отделна търговска стока.

IX. Съ XV-то постановление, протокол № 185, от 21 октомври 1940 г., одобрено с указ № 184, от 23 октомври с. г., е разрешено на фирмата Минко Ив. Марковски, София, да изнесе за Швейцария 500.000 литра 95°-алосов спирт срещу заплащане в свободни дивизи.

X. Съ XI-то постановление, протокол № 187, от 23 октомври 1940 г., одобрено с указ № 185, от 27 октомври с. г., сж освободени от заплащане на вносно мито и др. данъци и такси 8.000 метра платъ за мушамы, пелерини, който ще се внесе за нуждите на служителите по ведомството на Главната дирекция на пощите, телеграфите и телефоните.

XI. Съ X-то постановление, протокол № 187, от 23 октомври 1940 г., одобрено с указ № 186, от 27 октомври с. г., сж освободени от износно мито и др. митнически такси и берии и от бандеролъ 100 кгр. папириси, които ще се изнесат от Организацията на българските железничари и моряци, като даръ на германските железничари.

XII. Съ XIV-то постановление, протокол № 187, от 23 октомври 1940 г., одобрено с указ № 187, от 27 октомври с. г., е одобрено следното:

XIII-то постановление на Министерския съвет, взето въ заседанието му от 16 октомври 1940 г., протокол № 183, се изменя така:

„Освобождава се от вносни мита и др. данъци и такси доставката на Министерството на вътрешните работи и народното здраве на 80 пишущи машини за общините въ Добруджа.

XIII. Съ II-то постановление, протокол № 186, от 21 октомври 1940 г., одобрено с указ № 188, от 30 октомври с. г., е одобрено следното:

Утвърждава се протоколът № 139-Г-1500/40, от 16 октомври 1940 г., на комисията при Министерството на войната, предвидена по чл. 120-а от закона за бюджета, отчетността и предприятията, с който сж уговорени условията, при които ще бъдат предадени за чужбина някои материали, срещу внос на други такива.

Сжщити материали сж освободени от всякакви износни мита, такси, берии, гербови сборове и пр.

XIV. Съ X-то постановление, протокол № 86, от 31 май 1940 г., одобрено с указ № 189, от 4 ноември с. г., е разрешено на Главната дирекция на железниците и пристанищата да изнесе чрез фирмата Сименс & Халске, акционерно дружество, Берлин, безмитно за чужбина 15 тона електролитна медь, закупена от Българската земедьлска и кооперативна банка, кждето да се преработи въ кабели, апаратни части и монтажни жици, които ще бъдат внесени въ страната за нуждите на инсталациите по мрежата на българските държавни железници и пристанищата.

Казаните по-горе укази подлежат на одобрение от Народното събрание, кждето трбва да се внесат за разглеждане.

Това като излагамъ, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и ако одобрите, да приемете представеното ви за целта решение.

Гр. София, ноември 1940 г.

Министър на финансите: Д. Божиловъ)

Председател Никола Логофетовъ: Има думата народният представител г-нъ Георги Тодоровъ.

Георги Тодоровъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Излизамъ предъ васъ само относно едно постановление на Министерския съветъ, което е било облъчено сж съответния указъ, чието одобрение отъ почитаемото Народно събрание се иска сж настоящото предложение. Напълно споделямъ мотивировката на г-на вносителя, че презъ настоящата година се е било наложило внасянето и изнасянето на известни стоки, и понеже по това време Народното събрание не е заседавало, износътъ и вносътъ на тия стоки е ставалъ само сж постановления на Министерския съветъ, които сж били облъчени сж укази, съгласно постановленията на специалния законъ. Следъ най-щателно проучване на всички укази, така както сж дадени въ въпросното предложение, което се внася сега за одобрение отъ Народното събрание, намирамъ, че изисканото одобрение отговаря на всички изисквания по спе-

циалните закони, респективно закона за вноса и износа и за обезмитването на стоките.

Трбва, обаче, да споделя сж васъ моето разбиране специално по едно постановление на Министерския съветъ, което малко шокира. Това е второто постановление на Министерския съветъ, протокол № 186, от 21 октомври 1940 г., одобрено сж указъ № 188, от 30 октомври сжщата година, кждето дословно се казва следното, споредъ както се дава съдържанието му отъ г-на вносителя: (Чете) „Утвърждава се протоколътъ № 139-Г-1500/1940, от 16 октомври 1940 г., на комисията при Министерството на войната, предвидена по чл. 120-а отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията, сж който сж уговорени условията, при които ще бъдат предадени за чужбина някои материали, срещу внос на други такива“.

Разбирамъ схващанията, съображенията на г-на вносителя да иска одобряването на това постановление на Министерския съветъ. Поради това, че въ това министерско постановление се третира сжделки, които сж съпроводени сж вносъ и сж износъ, и сж било постановено освобождаването на материалите отъ съответните мита, които сж предвидени по специалните закони, г-нъ вносителятъ иска да каже, че наистина това постановление на Министерския съветъ, което е одобрено сж указъ № 188, от 30 октомври 1940 г., сжщо така трбва да бъде надлежно одобрено отъ Народното събрание.

Ако наистина работата се състоеше изключително само въ това, г-да народни представители, азъ не бихъ си позволилъ да стана и да заема мѣстото на трибуната. Ставамъ, обаче, ръководенъ единствено отъ съображението да се внесе по-голяма точностъ въ онова, което ни се предлага за одобрение, както и да се изясни въпросътъ за разграничението на отговорностите, на функциите и на задачите на съответните власти — законодателната и изпълнителната — което разграничение всъкогашъ трбва да бъде пазено, защото, по моето разбиране и по разбирането изобщо на всички юристи, въ юриспруденцията е безспорно това положение: всяка властъ за своите действия носи и съответната отговорност. Ако изпълнителната властъ е направила нещо въ кръга на своята служба и рече да го внесе за одобрение отъ Народното събрание, никогашъ не може да стане покриване на отговорностите, които се поематъ отъ изпълнителната властъ при извършването на нейните компетентни функции.

Г-да народни представители! Вие виждате, че сж настоящото предложение се иска, между другото, еп бѣло одобрението на цѣлия указъ № 188, от 30 октомври 1940 г. Следователно, ние сж нация вотъ ще трбва да одобримъ цѣлото постановление на Министерския съветъ отъ 21 октомври 1940 г., специално втората му частъ, сж което Министерския съветъ, въ кръга на своята служба и на своята компетенция, е одобрилъ протокола, сж който сж уговорени условията, при които е трбвало да бъдатъ извършени съответните сжделки. Това е вънъ отъ прерогативите на почитаемото Народно събрание, защото постановленията на чл. 120-а отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията сж ясни, категорични и недвусмислени и не даватъ възможностъ за никаква интерпретация правна, нито пъкъ е въ традициите извършването на подобно утвърждение на договори и съглашения, които сж станали съгласно постановленията на чл. 120-а.

Г-да народни представители! По чл. 120-а отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията въ миналото Народно събрание наистина се дебатира много, внесоха се много жаръ и много страсти. Трбва, обаче, да се признае, че наистина условията въ живота на държавната организация изискватъ съществуването на този членъ, защото някои, по особени съображения, трбва по бързъ редъ да бъдатъ извършени доставки за държавата. Това добре. И азъ не споря изобщо върху тѣзи принципи положения, които сж легнали въ разпоредженията на чл. 120-а. Моята мисль, г-да народни представители, или това, върху което азъ искамъ да спра вашето внимание, е да бъде изяснено и подчертано, че онѣзи, които сж оторизирани, съгласно постановленията на чл. 120-а отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията, да извършатъ известни доставки или работи, сж единствените, които трбва да поематъ отговорността, безъ да искатъ покриване на своята отговорностъ сж вотъ на Народното събрание.

Г-да народни представители! Съ чл. 120-а отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията е дадено правото на комисията, чийто специфиченъ съставъ е предвиденъ въ този членъ, да уговаря всички условия, при които ще бъде извършена една сдѣлка. И, както виждате, тази сдѣлка, която е била третирана отъ комисията и одобрена отъ Министерския съветъ....

Министър Добри Божилов: Г-н Тодоров! Извинявам се, че Ви прекъсвам. Никой не иска одобрение на условията, които са били уговорени от комисията по чл. 120-а. Касае се за износа на метали — знаете какви — и понеже износьт им е забранен, иска се одобрение за износа им.

Георги Тодоров: Напълно съм доволен от отговора Ви, г-не министре. Прочее, тогава ще трябва, съгласно обясненията на г-на министра, да бъде направена и съответната корекция, въ смисъл, че се одобрява указ № 188, от 30 октомври 1940 г., респективно II-то постановление на Министерския съвет, протокол № 186, от 21 октомври същата година, само що се отнася....

Министър Добри Божилов: До износа.

Георги Тодоров:.... до износа и до освобождаването на материалите от съответните мита.

Министър Добри Божилов: Не и до освобождаването от мита и други, защото този въпрос е предришен от чл. 120-а. Искаме одобрение само за износа.

Георги Тодоров: Върно е, че, съгласно първата алинея на чл. 120-а от закона за бюджета, отчетността и предприятията, вие имате всичката свобода да освободите „договорящите с държавата страни от всякакви данъци, налози, мита, берии, такси, права, герб и др.“

Министър Добри Божилов: По право се освобождават.

Георги Тодоров: Прочее, ако г-н министърът така схваща предложението, което ни внася, че се иска утвърждаването на указ № 188 само за освобождаване от мита и други при вноса и износа на материалите по извършената сделка, аз давам одобрението си на това предложение. Но трябва да се знае веднажъ завинаги, че отговорността за онова, което е извършено от изпълнителната власт въ кръга на нейната компетенция, не може да бъде покривана от Народното събрание и не бива да бъде допускано това.

Председател Никола Логофетов: Има думата г-н министърът на финансите.

Министър Добри Божилов: Г-да народни представители! Аз си мисля, че туй недоразумение, което се внесе от г-н Тодоров, се разясни още през време на неговото говорене. Ние не искаме одобрение на условията, които са уговорени по чл. 120-а от закона за бюджета, отчетността и предприятията, защото нѣмаме нужда от това. Въ чл. 120-а е предвиден съставът на комисията, която извършва покупко-продажбите, и нейният протокол се утвърждава било от надлежния министър, било от Министерския съвет. Но се касае и за освобождаване от мита, такси, герб и т. н., защото такова освобождаване изрично е постановено въ чл. 120-а, когато интересът на държавата налага да нѣкои доставки да станат по този начин от комисия, въ състава на която влиза представител на Върховния касационен съд, на Върховната смѣтна палата, на Българската народна банка, вещи лица и началника на съответното бюджетоконтролно отделение.

Какво става въ случая? По едни или по други причини — виждате от самото предложение — от военно естество, изнасят се едни материали, а се внасят други. Уговаря се, да кажем, износьт на негодни X орждия, или стари, извехтели материали и т. н. срещу вноса на нови метали. Само за износа на тѣзи предмети, понеже съ от металъ, е нужно одобрението на Народното събрание, понеже е забранен износьт на метали, и само това одобрение искаме ние. Иначе аз съм съгласен, че нѣма нужда от никакво одобрение на условията по чл. 120-а, нито пъкъ за освобождаване от мита и други. Смѣтамъ, че г-н Тодоровъ ще е доволен съ тѣзи обяснения, които давамъ.

Следъ тѣзи обяснения азъ моля да бъде одобренъ въпросниятъ указъ само по отношение разрешението износа на метала, отъ който съ направени тѣзи артикули. Само това се иска.

Председател Никола Логофетов: Ще гласуваме. При тѣзи обяснения, които даде г-н министърът на финансите относно съответния пунктъ отъ предложението, които приематъ предложението за одобрение на нѣкои царски укази отъ 1940 г., моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ точка трета отъ дневния редъ:

Второ четене на законопроекта за разрешаване да се поематъ задължения за доставки въ размѣръ на 2.090.500.000 л., платими за повече отъ три бюджетни години.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за разрешаване да се поематъ задължения за доставки отъ министерствата на Войната, Търговията, промишлеността и труда, Обществения сгради, пѣтищата и благоустройството, Желѣзницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ — Главна дирекция на желѣзницитѣ и пристанищата и Главна дирекция на пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ, Българската земеделска и кооперативна банка, Държавнитѣ мини и Столичната голѣма община въ размѣръ на 2.090.500.000 л., платими за повече отъ три бюджетни години.

Чл. 1. Разрешава се да се поематъ задължения въ размѣръ на 2.090.500.000 л. за извършване на доставки за следнитѣ министерства и учреждения:

- а) за Министерството на войната, за доставка на военни материали, за . . . 120.000.000 л.
- б) за Министерството на търговията, промишлеността и труда, Главна дирекция на труда и общественитѣ осигуровки, за доставка на строителни материали за строежъ на трудови палати и апарати за лѣчебнитѣ заведения, за . . . 30.000.000 „
- в) за Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството, за Главната дирекция на строежитѣ и за Главната дирекция на благоустройството, за вагони и други желѣзнопѣтни материали, водопроводни трѣби, машини и др., за 310.000.000 „
- г) за Министерството на желѣзницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ, Главна дирекция на желѣзницитѣ и пристанищата, за локомотиви, вагони и разни желѣзнопѣтни и други материали, за . . . 880.500.000 „
- д) за същото министерство, Главна дирекция на пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ, за материали, изброени въ закона, одобренъ съ указъ № 9, отъ 31 мартъ 1940 г., публикуванъ въ „Държавен вестникъ“, брой 76, отъ същата година, за . . . 400.000.000 „
- е) за Българската земеделска и кооперативна банка, за вагони-цистерни, земеделски машини и др., за . . . 100.000.000 „
- ж) за държавнитѣ мини, за уреди, машини и др., за . . . 120.000.000 „
- з) за Столичната голѣма община, за разни трамвайни и др. материали, за 130.000.000 „

Или всичко 2.090.500.000 л.

Задълженията да засегнатъ последователно до седемъ бюджетни години, начина отъ бюджета за 1942 г. за изплащане погашенията, а за плащането на лихвитѣ, начина отъ 1 януарий 1941 г., чрезъ полугодишни вноски.

Комисията направи следнитѣ измѣнения: въ заглавието и въ алинея първа на чл. 1 сумата 2.090.500.000 л. става 2.127.500.000 л.; буква „в“ се разделя на две: (Чете) „в) За Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството — Главна дирекция на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството, за доставка на трѣби, фасонни парчета и арматури, геодезични инструменти, помпи и сонди, машини за изпитателни станции и др. — 84.000.000 л.; г) за същото министерство — Главна дирекция на строежитѣ, за доставка на пѣтни машини, релси, дребенъ желѣзнопѣтенъ материалъ и др. — 263.000.000 л.“; букви „г“, „д“, „е“, „ж“, „з“ ставатъ съответно „д“, „е“, „ж“, „з“, „и“.

Председател Никола Логофетов: Ще гласуваме. Който приематъ заглавието и чл. 1, както съ поправени отъ комисията, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 2. Министерскиятъ съветъ определя кои отъ означенитъ доставки въ чл. 1 да станатъ по реда на чл. 120-а отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията и кои по обикновенитъ начини, предвидени въ сѣщия законъ или по особнитъ устройствени закони, като данъци, налози, митата, беритъ, такситъ, правата, герба и др., отъ които доставчицитъ сѣ освободени по силата на сѣщото разпореждане на закона, оставатъ въ тежестъ на бюджетитъ на фонда „Обществени осигуровки“, Българската земеделска и кооперативна банка, мини „Перникъ“ и Столичната голѣма община, по отношение на тѣхнитъ доставки по настоящия законъ.“

Комисията направи следното измѣнение: заличаватъ се думитъ: „Българската земеделска и кооперативна банка“ и „и Столичната голѣма община“, а въ края се прибавятъ думитъ: „доколкото тѣ ги плащатъ съгласно съ устройственитъ имъ или други закони“.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 2 така, както е поправенъ отъ комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 3. Изплащане доставкитъ на учрежденията по тоя законъ става отъ Българската народна банка на определенитъ срокове съ VIII-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 14 августъ 1940 г., протоколъ № 135, а именно:

- а) $\frac{1}{4}$ при подписване договоритъ;
- б) $\frac{1}{4}$ презъ м. януарий 1941 г. или при подписване на договоритъ, ако се подпишатъ следъ тази дата;
- в) $\frac{1}{2}$ при установено за всѣка доставка междинно (частично) приемане, но не по-рано отъ 12 месеца отъ сключване на договора, или на други срокове, които ще бждатъ уговорени при спазяването;
- г) останалата $\frac{1}{4}$ при приемане на доставката.

Отпускането на аванси по горния редъ става срещу гаранция (контра-акредитивъ) отъ български или чужди банки, одобрени отъ съответнитъ министри, следъ като предварително е взето мнението на Българската народна банка.

За бележка. Междинното (частично) приемане, въ зависимостъ отъ което ш. стане плащането на $\frac{1}{4}$ по буква „в“ на настоящия членъ, се определя, споредъ естеството на предприятието, въ договора.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 4. Българската народна банка извършва плащанията по тоя законъ следъ предварително дадено съгласие отъ Върховната смѣтна палата. За така изплатенитъ отъ Българската народна банка суми, учрежденията издаватъ едновременно на нейно име съкровищни бонове съ годишна лихва, равна на официалния скотовъ процентъ на Българската народна банка, обаче въ никой случай не може да надминава 5%, считано отъ датата на превода на сумитъ до съответнитъ падежи, по предварително одобрени смѣтки за лихвитъ отъ Върховната смѣтна палата. Бонове т моятъ да бждатъ авансови и такива за изплащане стойността на изпълнени и редовно приети доставки, както и само за лихвитъ.

Съкровищни бонове за изплащане могатъ да се издаватъ и при всички доставки по тоя законъ, които ще се извършатъ по обикновенитъ начини отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията, ако тоя начинъ на плащане е предвиденъ въ поемнитъ условия, както и по реда на особнитъ устройствени закони.

Министерствата и учрежденията, които разполагатъ съ кредити по бюджетитъ си, могатъ да извършватъ доставки по тоя законъ, безъ да издаватъ съкровищни бонове, като плащанията ставатъ въ брой отъ самитъ учреждения.

Разрешава се на Българската народна банка да увеличи процента, предвиденъ въ забележката къмъ чл. 35, п. 17, отъ устройствения ѝ законъ, до размѣра на поетитъ задължения, посочени въ чл. 1 отъ настоящия законъ.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 5. Необходимитъ кредити за изплащане издаденитъ съкровищни бонове на поетитъ задължения по тоя

законъ — погашения и лихви се предвиждатъ ежегодно въ бюджетитъ на посоченитъ въ чл. 1 министерства и учреждения, начинаая отъ 1 януарий 1941 г., само за лихвитъ, а отъ 1 януарий 1942 г. — и за погашенията.

Необходимитъ кредити за изплащане на погашенията и лихвитъ по поетитъ задължения по тоя законъ отъ Главната дирекция на строежитъ за доставка на релси, дребенъ редсовъ материалъ, стрелки, сигнални инсталации и др. подобни въ размѣръ на 174.000.000 л., се предвиждатъ ежегодно въ бюджета на Главната дирекция на желѣзницитъ и пристанищата, съгласно съ алинея първа на настоящия членъ.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Цѣлиятъ законопроектъ е приетъ на второ четене. Минаваме къмъ точка четвърта отъ дневния редъ:

Второ четене на законопроекта за облагане съ прѣки данѣци жителитъ на Южна Добруджа.

Моля г-на докладчика да го докладва.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за облагане съ прѣки данѣци жителитъ на Южна Добруджа“.

Заглавието на законопроекта е допълнено така:

„Законъ за облагане съ държавни прѣки данѣци жителитъ на Южна Добруджа“. Прибавена е думата „държавни“ по поводъ бележитъ на нѣкои отъ г-да народнитъ представители при първото четене на законопроекта, за да не би да се подразбиратъ и прѣкитъ общински данѣци. Г-нъ министърътъ на финанситъ даде обяснения и поиска да се допълни заглавието въ този смисълъ. (Чете)

„Чл. 1. Жителитъ на Южна Добруджа се облагатъ съ прѣки данѣци отъ 1 януарий 1941 г. Допълнителниятъ данѣкъ върху общия доходъ се определя върху дохода за отъ 1 януарий 1941 г.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Ангелъ Стояновъ.

Ангелъ Стояновъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Поводъ, за да взема думата при второто четене на разглеждания законопроектъ за облагане съ прѣки данѣци жителитъ на Южна Добруджа ми дадоха г-да Аврамъ Гачевъ и Маринъ Тютюнджиевъ, които говориха при първото четене на този законопроектъ. Смѣтамъ, че нѣкои отъ мислитъ, изказани отъ г-нъ Тютюнджиевъ, заслужаватъ да бждатъ допълнени, а други мисли, изказани отъ г-нъ Аврамъ Гачевъ, да бждатъ коригирани.

Независимо отъ това, смѣтамъ за свой дългъ да направя нѣкои констатации отъ тази трибуна, които ще се отекнатъ по села и градове на Южна Добруджа и които констатации, смѣтамъ ще бждатъ взети предвидъ и отъ г-да министритъ. И ще се постарая, г-да народни представители, всичко това да направя въ 15-тъ минути, съ които, споредъ правилника, разполагамъ.

Г-да народни представители! Картината, която представява Южна Добруджа следъ напускането ѝ отъ румънската властъ и цинцаритъ-колонисти, сравнително бѣ върно предадена отъ г-нъ Тютюнджиевъ. Тя бѣ предадена отъ него и съ една видима горестъ и съ болка на душата. Фонътъ на картината, обаче, и самата картина, би трѣбвало да рисуваме съ потъмни краски, защото действително преживѣниятъ ужасъ отъ тамошното българско население, неговитъ нравствени мъки и материално ограбване сѣ били неизказани особено презъ последнитъ седмици на румънското владичество въ тази българска земя. Всѣкога лоялно и трудолюбиво, българското население е би , подложено на едно повсемѣстно организирано ограбване, на едно системно изземване на материалитъ му блага отъ страна на румънската държава и цинцаритъ-колонисти чрезъ и безъ реквизиции и безъ всѣкакви поводъ. На тамошното население е задигнато всичко, и храна, и едъръ и дребенъ добитѣкъ, и инвентаръ, и по-къшнина. Останаха незадигнати, г-да народни представители, само земята и българскиятъ духъ, които никоя сила въ свѣта не може да задигне, а най-малко тая властъ, която досега властуваше въ тая хубава българска земя. (Ржкоплѣскания)

Г-да народни представители! Не стигнаха ограбванията, но последваха и събаряния на жилищата, напускани отъ цинцаритъ-колонисти, събаряни съ мѣстъ и съ

омраза, за да не могат българитѣ, които дойдатъ отъ Северна Добруджа, да се настанятъ въ тѣхъ. Имаше нѣщо повече; замърсени кладенци, за да не може населението да пие водата. Въобще, имаше прояви на нечувано варварство, което буди само негодуване и омерзение въ душата на всѣки просвѣтенъ човѣкъ.

Г-да народни представители! Правъ бѣ колегата Тютонджиевъ, когато каза, че Добруджа проспа 25 години. Той искаше да каже, че презъ време на робскитѣ години Добруджа съзнателно бѣ лишена отъ грижитѣ на румѣнската властъ, на румѣнската държава. И въ благоустройство, и въ културно, и въ кредитно, и въ здравно, и въ всѣко отношение Добруджа бѣ занемарена. Не бѣ забравена, обаче, Добруджа само въ едно отношение: въ прѣкомѣрното облагане съ данѣци, въ жестокото имѣ и брутално събиране, въ ангаритѣ, въ административно-полицейскитѣ произволи и въ глобитѣ. Милиардитѣ леи, платени сѣ добруджанското население въ форма на данѣци, на берии и тегоби, отиваха въ съкровището на румѣнската държава, която ги употребяваше за други цели, нѣмащи нищо общо съ Добруджа, съ напредѣка и съ благосъстоянието на нейното население. Често пѣти даже данѣцитѣ, събирани отъ добруджанското население, служеха, за да се изковатъ нови вериги на робство за самото това добруджанско население. А една корумпирана финансова и административна властъ допълваше картината на незаконното ограбване и облагане на всички слоеве на добруджанското население по села и градове.

Тръгнете, г-да народни представители, изъ Добруджа, надлъжъ и наширь, отъ Дунава до Черното море, за да се увѣрите, че картината е вѣрно представена отъ г-нъ Тютонджиевъ и допълнена отъ менъ. Свободата завари Добруджа по отношение градоустройство, благоустройство, пѣтища и съобщения, и въобще въ материаленъ и културенъ развой на онова ниво, на което ние бѣхме я оставили презъ 1913 и 1918 г. Бихъ казалъ, даже, на по-низко отъ онова ниво, за което става дума. Пѣтищата, междуселски и междуградски, сѣ въ много лошо състояние. Изключвамъ нѣколкото километри асфалтирано шосе отъ Добричъ до Балчикъ. Понятно е защо този асфалтъ е билъ поставенъ на това шосе. Въ селата и градоветѣ, г-да, народни представители, благоустройството нѣма, канализация и водопроводи нѣма. Изключвамъ този несчастенъ водопроводъ въ Силистра, за който при другъ случай ще поговоримъ малко повече. Нѣма пѣтища, нѣма училища, нѣма здравни домове, нѣма абсолютно нищо.

Какво означава всичко това? Защо е била тази немара, това пренебрежително отнасяне къмъ една областъ, населенето на която е внасяло въ държавното съкровище, въ окръжитѣ и общинитѣ толкова много данѣци, берии и тегоби? Безспорно, това показва, г-да народни представители, че румѣнската държава е гледала на Добруджа като на една взета подъ аренда мушия и се е старала да вземе колкото се може повече доходъ, докато трае наемниятъ срокъ на тази мушия. Румѣнската държава не е чувствувала областта като своя, близка до сърцето си, за да я обкръжи съ грижи и любовъ. На Добруджа и на нейното население румѣнската държава е гледала не като на румѣнско, частъ отъ румѣнския патримониумъ, заслужаваща грижи за просперитетъ, за всестраненъ напредѣкъ, съ огледъ на времето, което живѣемъ, съ огледъ на това, науката и техниката, които толкова много сѣ напреднали, да улеснятъ живота и да създадатъ повече радостъ и повече блага за всѣки гражданинъ.

Но, г-да народни представители, стига съ това тѣжко описание за робскитѣ години на Добруджа, които ще напомнятъ на съвременницитѣ и на поколѣнията, че, отъ една страна, е имало едно население героично понасящо всичкитѣ мъки и неволи и високо съзнаващо своята националностъ, а, отъ друга страна — една сатрапия, която е позоръ за вѣка, въ който живѣемъ.

Г-да народни представители! Нека сега, при описаното положение на нѣщата въ Добруджа, да се запитае: следва ли добруджанското население да бѣде облагано съ прѣки държавни данѣци, съ които се облага останалото население въ царството? Това население, тѣй угнетено и изтерзано презъ време на робскитѣ години, е ли въ положение безболезнено да понаса всички прѣки данѣци, безвъзмездни мита, данѣкъ-занятие и пр.? Нѣма ли тия данѣци да доразстроятъ неговото икономическо положение, да забавятъ процеса на неговото възстановяване, нѣма ли най-после ние съ тѣзи данѣци да омѣкчимъ живота на нашитѣ братя тамъ, за които напоследѣкъ пролѣхмѣ толкова много сълзи искрено и сърдечно, на радостъ и на умиление?

Бързамъ да отговоря при пълно съзнание за значението на това, което ще кажа, и за отзвука, който думитѣ ми ще

иматъ по села и градове на Добруджа, че добруджанското население съ готовностъ, бихъ казалъ даже съ чувство на национална гордостъ е готово да участвува въ всички усилия и тежести, които България ще поиска отъ него за своитѣ всестранны и разнообразни нужди, за своята отбрана, за своя културенъ и стопански напредѣкъ и т. н. Добруджанецътъ, г-да народни представители, наравно съ българитѣ отъ старитѣ прѣдѣли на царството, обича повече отъ всичко на свѣта държавата си, любя безпрѣдѣлно родината си, боготвори България, която за него е най-хубавата земя, най-сѣщпото достойние на свѣта. Добруджанци знаятъ колко тежка и колко нерадостна е съдбата на единъ народъ, когато нѣма своя държава. Довчера сами бѣха роби на чужда държава. Тѣхната честъ, тѣхниятъ имотъ, тѣхниятъ животъ бѣха играчка въ рѣцетѣ на поробителитѣ. Нали презъ робскитѣ години цѣла Добруджа отъ Дунава до Черното море бѣ покрита въ трауръ? Нали бѣ замлъкнала тамъ всѣка пѣсенъ, нали бѣ изчезнала всѣка радостъ и свѣтлина въ душитѣ на добруджанци?

Сега Добруджа е свободна и приобщена къмъ майката-отечество. Не бѣхте ли вие свидетели на неизказания възторгъ, на неописуемата радостъ, на безпрѣдѣлната обичъ, съ която това население посрещна освободителнитѣ войски? Добруджа и добруджанци знаятъ, че земята имъ е вече въ прѣдѣлитѣ на българската държава, която съ нѣжностъ и любовъ бди надъ тѣхния имотъ, надъ тѣхната честъ и надъ тѣхния животъ; че съ законитѣ, които има въ тая държава и установения редъ е обезпечена тѣхната сигурностъ, тѣхната свобода и напредѣкъ. И затова, пакъ повтарямъ, добруджанци сѣ готови на всички жертви за България, най-малката отъ които е плащането на данѣци — справедливо налагани, споредъ податнитѣ сили на гражданитѣ и селянитѣ, събирани отъ една честна и безкористна българска финансова администрация, по единъ лояленъ начинъ, безъ мъстъ и безъ омраза, безъ преднамѣрена целъ да се упражнява пресия, за да се сломи материалната сила и благосъстоянието на данѣкоплатцитѣ, както бѣ до неотдавна при румѣнското владичество.

Г-да народни представители! Добруджанци знаятъ, че българската държава събира данѣцитѣ, не за да ги трупа въ своитѣ каси, а да ги връща после пакъ на населението, и на добруджанци сѣщо, въ грижи за пѣтища, за просвѣта, за болници, за училища и т. н. Добруджанци чувствуватъ, тѣ знаятъ колко голѣми ще бѣдатъ грижитѣ, усилията на българската държава и колко много срѣдства ще се изразходватъ отъ нея и отъ българския народъ, за да може нашата държава да проведе всички мѣроприятия, чрезъ които Добруджа лека-полека да се издигне или приравни съ останалитѣ области на страната, да ги догони въ всѣко отношение на културенъ и на материаленъ напредѣкъ. Нали ви казахъ, че поробителътъ е налагалъ тежки и непоносими данѣци, но не ги е харчилъ за нуждитѣ на Добруджа.

Ето защо, г-да народни представители, заявявамъ, че ще гласувамъ законопроекта за облагане съ държавни прѣки данѣци жителитѣ на Южна Добруджа, които трѣбва — и тѣ го желаятъ — да иматъ дѣлъ въ разходитѣ за възстановяване, тѣй да се изразя, на Добруджа, да иматъ дѣлъ въ изграждане на новия културенъ и материаленъ свой животъ, а да не чакатъ всичко отъ българската държава. Нашата държава е, безспорно, готова за жертви и е дала доказателства за това, но и добруджанци иматъ върховната повеля да съдействуватъ, да я подпомагатъ въ голѣмитѣ нейни грижи и усилия за доброто на Добруджа.

Г-да народни представители! Добруджанци искатъ да плащатъ данѣци споредъ податнитѣ си сили, но искатъ отъ правителството да побърза съ уреждането на нѣкои належащи въпроси, които позволете ми още отсега да ги направя достояние на Народното събрание и на почитаемото правителство, защото нѣкои отъ тѣхъ могатъ да се уредятъ съ бюджетопроектитѣ, които скоро ще се внесатъ. Излагамъ ги на вашето просвѣтено внимание.

Първата отъ тѣзи грижи е да се раздаде по-скоро на добруджанското население семе за посѣвъ. Държавата ни закѣснѣ съ това. Опредѣленитѣ 14 милиона килограма само по радиото се оповестяватъ, че сѣ тръгнали за Добруджа, а още не сѣ пристигнали. Трѣбваше да отиде самъ г-нъ министърътъ на земедѣлието Багряновъ въ Добруджа, за да се види колко е бавна нашата бюрокрация въ туй отношение и каква голѣма пакостъ шѣше да се нанесе на добруджанското население съ забавянето на семето. Семе трѣбва да се раздаде не само за посѣвъ на обявенитѣ за държавни земи, но и на частнитѣ стопани, които иматъ угари, готови вече за посѣвъ. И почитаемиятъ Министерски съветъ се забави съ своето решение да обяви областта за пострадала отъ бедствия, за да могатъ добруджанци да получатъ навреме семе.

Вторият въпрос, който излагамъ на просвѣтеното внимание, е поземленият въпрос. Трѣбва да се уреди собствеността въ Добруджа, колкото се може по-скоро, като се изхожда отъ принципа, че свободата на Добруджа не бива да узаконява беззаконието на румънската власт.

Трето. Румънската власт събра данъци и за 1941 г. отъ добруджанското население въ нѣкои села и градове. Аплирамъ къмъ българското правителство, къмъ г-на министра на финансите да направи всичко възможно, щото тия събрани суми да се спаднатъ отъ задължението ни къмъ румънската държава и да се иматъ предвидъ при облагане на добруджанското население съ данъци.

Още едно искамъ — да се анулиратъ всички продажби на имоти, извършени въ Добруджа следъ 7 септемврий, защото имаме положителни сведения, че сѣ ставали симулативни продажби — на които, за голѣмо съжаление, сѣ съдействували и български адвокати въ Добруджа — за да се охранятъ материалнитъ интереси на забѣгналитъ богати куцовласи.

Четвъртиятъ въпросъ е за привличането на българската интелигенция отъ Добруджа въ управлението на българската държава, азъ бихъ казалъ — предимно на Добруджа. Българската интелигенция стои тамъ на стражъ; тя бѣше духовниятъ водачъ на българския народъ тамъ въ неписаната му борба за запазване на националността, на езика, на нашето българско достойние, на българската чест. Тамошнитъ интелигенти, ние даже ги възспирахме да дойдатъ като бѣжанци тукъ; правѣхме имъ прѣчки да дойдатъ тукъ, искахме да останатъ тамъ — на фронта на борбата.

Не бива, г-да министри, тѣзи голѣми родолюбци да ги огорчаваме и да ги държимъ подъ карантина, за да не взематъ участие въ управлението, подъ претекстъ, че още не познаватъ българскитъ закони. Тѣ сѣ рожда, тѣ сѣ деца на тази областъ; тѣ сѣ дали доказателства, че обичатъ земята на своитъ дѣди и праѣди, че обичатъ населението. Колко трѣбва на единъ интелигентенъ българинъ въ нѣкой ресоръ, за да изучи законитъ на България? Ами, г-да народни представители, тѣ сѣ живѣли съ болкитъ и страданията на цѣла България; тѣхното сърдце е туптѣло наравно съ нашето сърдце; тѣ познаватъ нашия животъ. Азъ моля да не огорчаваме, бихъ казалъ, да не оскърбяваме интелигенцията въ Добруджа, като не ѝ даваме възможностъ да участвува въ управлението на страната.

Въ Добруджа трѣбва по-скоро да се въведе законътъ за облекчение на длъжницитъ и заздравяване на кредита, какъвто ние имаме тукъ. Добруджанци сѣ плащали на румънскитъ банки лихви до 48%.

Азъ не зная какво прѣчи на нашето, на българското правителство, на почитаемитъ г-да министри да внесатъ всѣки по своя ресоръ закони за признаване правата на лѣкари, на агрономи, на инженери, придобили права на такива по румънскитъ закони. Та колко ли много работа трѣбва за това? Азъ благодаря на г-на министра на правосъдието, че прѣвъ внесе законопроектъ за признаване правата на адвокатитъ. Добруджа има нужда отъ тая интелигенция: отъ адвокати, отъ лѣкари, отъ инженери. Дайте ѝ ги, недейте бави този въпросъ, неразрешаването на който буди недоумение, буди и огорчение.

Г-да народни представители! Въпросътъ за административното дѣленіе въ Добруджа трѣбва да се разреши. Добруджа не може да стои като закрѣпка къмъ нѣкой областъ. Добруджа си има свои нужди. Добруджа трѣбва да се влѣе въ нашия държавенъ животъ. Дайте ѝ онова административно дѣленіе, което тя имаше отпреди освобождението и следъ освобождението. Дайте ѝ възможностъ да бѣде по-близо до властта. Дайте ѝ възможностъ да се развива административно правилно. Въ Добруджа сега се прекрояватъ общини, създаватъ се съставни общини отъ по 18 села. Та кога господа околийскитъ управители изучиха нуждитъ на тая областъ и познаха веднага че туй прекрояване трѣбва да стане така, че да се премѣстятъ центрове на общини съ нѣколко километра далечъ? Напримѣръ, с. Български Косуй, с. Рахово и с. Спанчовъ образуватъ една съставна община, но центрътъ на общината се туря чакъ на дѣсния флангъ, въ с. Рахово, и отъ с. Български Косуй трѣбва да се минава презъ с. Спанчовъ, за да се отиде въ Рахово; а за да се уредятъ нѣкои локални въпроси, отъ с. Рахово трѣбва да се мине презъ с. Спанчовъ, за да се отиде въ Тутраканъ — изминава се най-дългиятъ пѣтъ.

Новото административно дѣленіе трѣбва да се извърши съ голѣмо внимание. Нека се запази за известенъ периодъ онова административно дѣленіе, което тая областъ е имала до 1918 г., докато привикне постепенно населението къмъ новото административно дѣленіе.

И най-после, г-да народни представители, правя единъ апелъ къмъ почитаемото правителство и къмъ г-на министра на външнитъ работи. Ние имаме сведения, че има още българи въ концентрационнитъ лагери въ Румъния. Единъ примѣръ мога да ви дамъ. Братътъ на адвоката отъ Силистра, Вълчевъ, още стои въ концентрационния лагеръ въ Каракалъ. Това е оскърбление за българския народъ, за неговото достоинство. Това най-после е една международна провокация следъ подписването на договора въ Крайова, по силата на който румънската държава се задължи да освободи всички българи, задържани въ концентрационнитъ лагери. Не трѣбва да стоятъ незащитени наши българи въ концентрационнитъ лагери на румънската държава.

Азъ приключамъ, г-да народни представители, съ следнитъ думи: добруджанецътъ е готовъ да понесе всички жертви за България. Най-малката жертва е плащането на данъцитъ. Той е готовъ и на саможертва, за да види България щастлива, мощна и благоденствуваща. (Ржкоплѣския)

Председател Никола Логофетовъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Иванъ Петровъ.

Иванъ Петровъ (Отъ трибуната): Г-да народни представители! Азъ живѣхъ съ мисълта, че по тоя законопроектъ дебати нѣма да станатъ. И ако излѣзохъ на тая трибуна, поводъ ми дадохъ тия хубави приказки на г-нъ Стояновъ, пѣлни съ възторгъ, но, ще кажа, и мисли, въ които виждамъ едно увлѣчение.

Съ присѣдиняването на тази частъ отъ нашата родина къмъ майката-отечество азъ считахъ вече, че най-малко въ тая сграда трѣбва да се говори и да се споменава постоянно „Добруджа“, „добруджанци“, и да се подчертава, че добруджанци ще бѣдатъ предни на България, че тѣ обичали България, че сѣ готови на жертви и пр. и пр. Азъ считамъ, че това е излишно вече да се говори, г-да! Азъ винаги съмъ поддържалъ и винаги ще поддържамъ, че правятъ страшна пакостъ на българската национална идея и на българското национално дѣло всички онѣзи, които дѣлятъ българитъ, където и да бѣдатъ тѣ, на добруджанци, на тракийци, на македонци. Азъ ги осѣждахъ нѣкога и даже считахъ, че бѣше една прерогатива, че бѣше въ правото на българската държава тя да отстоява, въ границитъ на възможното, правата на заробенитъ сънародници. Азъ и при другъ случай веднажъ споменахъ на уважаемия г-нъ Ангелъ Стояновъ, въ хубавитъ чувства на когото не се съмнявамъ — виждате, че той говори съ такъвъ възторгъ, съ поетически изрази за Добруджа — че има едно увлѣчение отъ негова страна. Дошелъ този край вече въ границитъ на България, върнатъ на майката-родина, ние всички ще приказваме вече за този край като за една частъ отъ българската земя, а не като за нѣщо абстрактно, откъснато отъ българската земя, като за нѣкаква провинция, и да увѣряваме, че тамошното население е българско, че тамошнитъ българи ще бѣдатъ добри българи, че тѣ ще обичатъ България, че тѣ щѣли да изпълняватъ дълга си и пр. и пр. Най-малко за тази частъ отъ българската земя може да се говори като за нѣкаква провинция, защото границата, която бѣ поставена тамъ, е най-произволната граница — толкова произволна, колкото е произволна и границата тукъ на западъ, където едно село е раздѣлено на две.

Има ли нужда сега да повтаряме ние тукъ постоянно какъвъ е дългътъ на това население, че то е вече приобщено, че душата му е тукъ? Никога то не е било другаде съ своя духъ, освенъ тукъ. И тамъ тече българска кръвъ, каквато тече тукъ. Ние трѣбва да имаме предвидъ, че това население вече е приобщено къмъ България следъ като то е било угнетено, следъ като е било обирано, следъ като е било подъ мораленъ и физически тероръ, следъ като е било ограбвано, както право забеляза г-нъ Стояновъ. Това нѣщо е достойние на всички.

И затова азъ мисля, че преди да държимъ нашитъ тирани тукъ за онова население тамъ, ние трѣбваше да си спомнимъ, че гласувахме по искането на правителството нуждитъ кредити. Не само това — правителството е постара да избере елита на нашето чиновничество, и го прати тамъ. Ами азъ ще ви кажа, че въ околията, откъдето азъ съмъ избранъ, сѣ разстроени административнитъ служби, защото отъ шестима кметове половината сѣ изпратени тамъ. Кредити ли се жалятъ, срѣдства ли се жалятъ? Тамъ отидоха министри, тамъ отидоха висши функционери. Какво по-голѣмо внимание отъ това? Сѣ какво повече искате да изпълни дълга си правителството къмъ този край отъ нашата страна?

Но тукъ се отправиха упрѣци. Не искамъ да защитавамъ тѣзи, които сж на онова мѣсто. (Сочи министерската маса) Тѣ, ако не могатъ да се защитятъ, не трѣбва да стоятъ тамъ. Но азъ бързамъ да кажа, че такива приказки, казани отъ тази трибуна отъ народни представители, може да откликватъ зле долу и навсѣкжде.

Каза се: защо правителството се бави съ това, защо се бави съ онова? Повдигна се въпросътъ за аграрната реформа. Г-нъ Ангелъ Стояновъ спомена за поземлената собственост, въпроса за задълженията и пр. и пр. Тия проблеми не се проучватъ за день до пладне. Тѣ сж голѣми проблеми. Ако е въпросътъ за поземлената собственост, за обирването, за заграбването на имоти, за формирането на чифлици, за формирането на по-едра собственост, за изселванията и за изземванията на земи, азъ ще ви кажа, че тоя въпросъ съществува не само въ Добруджа. Той съществува въ цѣлия Делиорманъ, въ цѣлия оня край.

Азъ правихъ проучвания оттукъ-оттамъ и щѣхъ да отида нарочно тамъ, за да проуча аграрната проблема. Аграрната проблема отдавна хлопа на вратитѣ на българската действителност. Българското управление не щѣ да я разреши, не желяха нашитѣ управници да я разрешатъ до днесъ. Приказки голѣми, тиради и формули голѣми, но на дѣло нищо, а имоти се ограбиха, на безценица се взимаха отъ изселващи се. По какви начини — не е умѣстно сега да го казвамъ, но фактъ е, че голѣма частъ отъ земята въ оня край, вмѣсто да остане подъ грижитѣ на държавата и да бѣде разпредѣлена между ония, които оратъ, които човъркатъ тая земя, които я оплодяватъ съ труда и съ потѣта си, тя отиде въ рѣцетѣ на лица, които не я работятъ сами. Създадоха се тамъ нѣкои собственици на стотици и стотици декари, които сега получаватъ рента. Земята тамъ сега се работи на изпoлицѣ. И едни мои роднини въ моето родно село ми казваха: въ едно село ще видите хора съ по 300-400-450 декара земя, тамъ, където земята е още ценна, където още се коренятъ ниви и бранища, а има хора, които нѣматъ и 5 декара земя. Всичко има граница. Тая неправда, ще го кажа азъ, това изстѣпление срещу интереситѣ на земеделския народъ се допустна отъ управлението въ свободна България и още не е направено нищо, за да бѣде премахнато. И сега Вие, г-нъ Стояновъ, искате правителството да оправи тия работи тамъ! Азъ мисля, че ще трѣбва тази проблема да се разреши рационално, справедливо, разумно, държавнически, а не да възстановяваме права на този или онзи върху земи, които азъ не зная кой какъ ги е добивалъ. Но не искамъ да се увличамъ повече въ тия сжждения. Мислѣята ми е следната: Добруджа се върна къмъ България. Азъ съмъ убеденъ, че добруджанци почувствуваха какъ ние ги посрещнахме, какъ изживѣхме това възвръщане — всички плачехме, когато слушахме предъ радиото посрѣщането на българскитѣ войски тамъ. Не зная, дали е имало нѣкой, на когото да не сж били навлажнени очитѣ и да не е туптѣло сърдието. Но веднажъ завинаги трѣбва да престанемъ да приказваме и да третираме Добруджа като отдѣлна провинция. Бждете увѣренъ, г-нъ Стояновъ, че има начинъ, да си изпълнимъ добре дълга. Всички познаваме нуждитѣ тамъ. Г-да министритѣ сж на разположение. Отъ тази трибуна, следъ като се разгледа бюджетътъ, ще се приказва тогава и за управлението тамъ. Тази трибуна е за това, отъ нея да се приказва, затова сме и ние тукъ да критикуваме и да изнасяме, каквото е нужно въ интереса на населението и държавата. Но сега засега е необходимо едно слѣжане въ тази насока, първо, по съображения, както казахъ, държавнически, да не отдѣляме тази провинция, да не я считаме като откъсната отъ нашата страна, второ, да не създаваме голѣми надежди и апетити и, трето, да не повдигаме проблеми, които сж несъществуващи, напиримѣръ, какъвто е въпросътъ за задълженията въ България и само затова, защото тукъ е повдигнатъ този въпросъ, да го повдигаме и за Добруджа, безъ да има тази реална нужда.

Азъ завършвамъ. Не искамъ да обиждамъ г-на Стоянова. Въ неговитѣ думи виждамъ добро желание, той говори за добруджанското население така, както и въ миналото. Вѣрвамъ, че той ще ме разбере добре, че азъ се движа отъ висши държавнически съображения, отъ съображения на българското племе, на българската националност, на българщината, където и да бѣде тя. (Рѣжкоплѣскания отъ нѣкои народни представители)

Председателъ Никола Логофетовъ: Ще гласуваме. Който приемятъ заглавието на законопроекта и чл. 1, моля, да вдигнатъ рѣжка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 2. Всички лица, упражняващи свободни занятия, занаятъ (занаятчиитѣ), както и търговцитѣ (включително и кооперативнитѣ сдружения), подлежащи на облагане съ патентъ по наредбата-законъ за данѣка върху приходитѣ, подаватъ въ два екземпляра декларация-свѣдение за облагането имъ съ патентъ за периода 1941 и 1942 години, въ тридесетдневенъ срокъ, опредѣленъ отъ министъра на финанситѣ.

Лицата по чл. 12, букви „а“ и „б“, отъ наредбата-законъ за данѣка върху приходитѣ подаватъ въ сжщия срокъ декларация-свѣдение за патентно облагане, по които първоначалната комисиия взема решение за облагане съ патентъ или за внасяне данѣкъ-занятие възъ основа на оборота. Въ последния случай има приложение предпоследната алинея на чл. 52“.

Председателъ Никола Логофетовъ: Който приемятъ чл. 2, моля, да вдигнатъ рѣжка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 3. Срокътъ за деклариране на открититѣ наследства и извършенитѣ дарения презъ времето между 15 септемврий и 31 декемврий 1940 г. е до 31 мартъ включително 1941 г.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Който приемятъ чл. 3, моля, да вдигнатъ рѣжка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ е приетъ на второ четене.

Минаваме на точка пета отъ дневния редъ:

Второ четене на законопроекта за измѣнение и допълнение за наредбата-законъ за създаване при Сдружението на финансовитѣ служители фондъ „За подпомагане при уволнение“.

Моля г-на докладчика да го прочете

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за създаване при Сдружението на финансовитѣ служители фондъ „За подпомагане при уволнение“.

§ 1. Въ чл. 2 се правятъ следнитѣ измѣнения и допълнения:

Въ края на буква „д“ точката става запетая, следъ което се прибавятъ думитѣ: „и при взаимноспомогателната и болнична каса при министерството“.

Забележката се замѣнява съ следната нова алинея:

„Органитѣ на министъра на финанситѣ, заварени като такива отъ този законъ или назначени следъ това, които получаватъ заплата по бюджета на друго министерство, дирекция или държавенъ фондъ, сж задължително членове на фонда „Подпомагане при уволнение“, създаденъ съ наредба-законъ отъ 25 февруарий 1936 г. Отъ заплатитѣ на сжщитѣ, освенъ членския вносъ по чл. 5 отъ наредбата-законъ, се задържа задължително и членски вносъ за Сдружението на финансовитѣ служители (Чл. 5 отъ наредбата за професионалнитѣ сдружения на държавнитѣ служители)“.

Въ края на сжщия членъ се прибавя следната нова

„Забележка. Органитѣ на министъра на финанситѣ, по предшестващата алинея, могатъ да членуватъ въ фондове или каси за подпомагане при уволнение, образувани при министерствата, дирекциитѣ или фондоветѣ, отъ които получаватъ заплата, ако поискатъ това писмено отъ съответния фондъ или каса“.

Председателъ Никола Логофетовъ: Който приемятъ заглавието на законопроекта и § 1, моля, да вдигнатъ рѣжка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 2. Въ забележката къмъ чл. 3, въ началото думитѣ: „по собствено желание“, се замѣняватъ съ думитѣ: „по решение на дисциплинаренъ сѣдъ за повече отъ три години“.

Председателъ Никола Логофетовъ: Който приемятъ § 2, моля, да вдигнатъ рѣжка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 3. Въ чл. 4, въ края на алинея втора се прибавятъ думитѣ: „Като служители съ заплата се считатъ и постояннитѣ работници при Държавната печатница, които до 1

април 1933 г. сж получавали надници, плащани отъ общъ бюджетенъ кредитъ. Прослуженото имъ време се изчислява на база 25 работни дни въ месеца“.

Въ комисията се направи следната поправка: вмѣсто „въ месеца“, се поправи „за месеца“.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ § 3, заедно съ направената поправка, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

§ 4. Настоящиятъ законъ има приложение за лицата, уволнени отъ служба следъ обнародванетоъ му въ „Държавенъ вестникъ“.

Заваренитъ на служба лица по § 1 внасятъ вноскитъ за минало време на 12 равни месечни вноски, ведно съ 5 на сто месечна лихва“.

Въ комисията се направи следното измѣнение:

Думитъ „месечна лихва“ се замѣниха съ „годишна лихва“, като следъ това се прибави: „изчислявана за пълни месеци“.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ § 4, заедно съ поправката, направена отъ комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ е приетъ на второ четене окончателно. Г-да народни представители! Г-нъ Атанасъ Поповъ отъ Поморие е сериозно болѣлъ. Моли, на основание медицинско свидетелство, което е приложилъ, да му се разреши 2 месеца отпускъ. Който е съгласенъ да се разреши двумесеченъ отпускъ на народния представителъ г-нъ Атанасъ Поповъ, на основание медицинското удостовѣрение, издадено отъ д-ръ Никола Боевъ и д-ръ Любенъ Радевъ, доценти въ Софийския университетъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на точка шеста отъ дневния редъ:

Второ четене на законопроекта за допълнение на чл. 10 отъ закона за осигуряване на снабдяванетоъ и регулиране на ценитъ.

Има думата г-нъ докладчикътъ.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

Има думата г-нъ докладчикътъ.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за допълнение на чл. 10 отъ закона за осигуряване на снабдяванетоъ и регулиране на ценитъ.

Параграфъ единственъ. Къмъ чл. 10 отъ закона за осигуряване на снабдяванетоъ и регулиране на ценитъ се прибавя следната нова алинея:

„При опредѣляне на по-високи цени, министърътъ на търговията, промишлеността и труда може да разпреди, щото разликата между по-раншната и новоопредѣлената цена за заваренитъ количества стоки да бѣде внесена на приходъ въ държавното съкровище.“

Забележка. Сумитъ, внесени по заповѣдъ на министъра на търговията, промишлеността и труда въ подобни случаи, преди влизането на настоящото измѣнение въ сила, се считатъ за внесени законно и не подлежатъ на връщане“.

Следъ втория редъ на новата алинея комисията прибави думитъ „съ цель да се предотврати спекула или смущение на пазара“, а въ забележката заличи думитъ „се считатъ за внесени законно“.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ заглавието и текста на законопроекта, заедно съ корекциитъ на комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ е приетъ на второ четене.

Минаваме на точка седма отъ дневния редъ:

Второ четене на законопроекта за причисляване на нѣкои изкопаеми вещества отъ категорията на кариеритъ къмъ категорията на минитъ.

Има думата г-нъ докладчикътъ.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за причисляванетоъ на нѣкои изкопаеми вещества отъ категорията на кариеритъ къмъ категорията на минитъ.

Чл. 1. Изкопаемитъ вещества: естествени минерални бои, тебеширъ, магнезитъ, гипсъ, целестинъ, стронциитъ, баритъ, каолинъ, флуоритъ, слюда, фелдшпатъ, литографски плочи и мраморъ се причисляватъ, по отношение правото за дирене и експлоатирането имъ, къмъ кате-

горията на минитъ, отъ група трета на чл. 14 отъ закона за минитъ, и диренето и експлоатирането имъ се урежда отъ закона за минитъ.

Разработенитъ вече отъ собственицитъ или отъ тѣхни наематели кариери, ако бѣдатъ зарегистрирани предъ надлежното учреждение една година отъ влизането на закона въ сила, като кариери съ опредѣлени граници, могатъ да бѣдатъ обектъ на експлоатация по закона за експлоатация на кариеритъ. Тѣ не могатъ да бѣдатъ обектъ на изключително право за дирене и получаване концесия по закона за минитъ.

Въ случай че собственицитъ на кариери за изброенитъ по-горе вещества не си запазятъ правата по настоящия законъ и кариеритъ сж били дадени подъ наемъ, правата на наемателитъ се запазватъ до изтичането на наемния срокъ.

Забележка. Подъ разработени кариери се разбиратъ ония кариери, отъ които сж били вадени, съ цель за проданъ, нѣкои отъ веществата, изброени въ алинея първа.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ заглавието и чл. 1 на законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

Чл. 2. Въ чл. 3 отъ закона за минитъ думитъ: „естествени минерални бои, тебеширъ, магнезитъ, гипсъ, целестинъ, баритъ, флуоритъ, слюда, фелдшпатъ, литографски плочи и мраморъ“ — се заличаватъ

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ е приетъ окончателно на второ четене. Минаваме на точка осма отъ дневния редъ:

Второ четене на законопроекта противъ непочтената конкуренция.

Има думата г-нъ докладчикътъ.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

противъ непочтената конкуренция.

Глава I.

Чл. 1. Който съ цель за конкуренция въ стопанскитъ отношения си служи съ сръдства, противни на добритъ нрави, може да бѣде заставенъ да прекрати това си действие, а сжщо и да заплати вредитъ и загубитъ.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ заглавието и чл. 1 на законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 2. Който, въ връзка съ своята или чужда стопанска дейностъ, разпространява обстоятелства или поставя на стоки, сѣдове, опаковки, ценоразписи, смѣтки и други подобни нѣща — означения, които сж отъ естество да създадатъ заблуждение въ полза на нѣкое предприятие, наказва се съ глоба до 50.000 л. Освенъ това, сжщиятъ може да бѣде заставенъ по принудителенъ редъ да прекрати разпространението на обстоятелствата или поставеното на означенията, а по искане на заинтересувания — да заплати и вреди и загуби.“

Забележка. Заблуждението може да се отнася, между другото, и до качеството, количеството, мѣстопроизхода, начина на изработване или на употребленне на това, което се предлага, размѣра на цената и възнаграждението, начина на опредѣлянето имъ, вида, голѣмината, старостта, мѣстонахождението на предприятието, притежаването на награди, отличия, чинове, учени звания, причината или цельта на предлаганата сѣлка; начина, по който предлагащиятъ си е доставилъ предлаганата стока; разполагаемитъ количества отъ нея.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 3. Който, въ стопанската си дейностъ употребява име, фирма, търговска или индустриална марка, макаръ и регистрирана, или другъ отличителенъ знакъ или название на предприятие по начинъ, отъ който може да произлѣзе смѣсане съ име, фирма, марка, макаръ и нерегистрирана, отличителенъ знакъ или название на предприятие, съ което

друго лице отъ по-рано (преди регистрацията) си служи правомѣрно, наказва се съ глоба отъ 10.000 до 100.000 л. Освенъ това сѣщиятъ може да бѣде заставенъ по принудителенъ редъ да прекрати употреблението, а по искане на заинтересувания — да заплати вреди и загуби.

Забележка. За отличителенъ знакъ на едно предприятие се смѣта и особенитъ външенъ видъ: на стокитъ или обвивкитъ, на каталозитъ и рекламнитъ сръдства.

Когато този членъ е нарушенъ чрезъ употребление на регистрирана търговска или индустриална марка, тя се отписва възъ основа на решението, съ което се осъжда ответникътъ да прекрати употреблението ѝ. Ако ищецътъ не регистрира марката на свое име въ тримесеченъ срокъ отъ влизането на решението въ сила, ответникътъ може да поиска наново регистрирането на марката. Повторно регистрираната отъ ответника марка не може вече да бѣде оспорвана по този членъ.

Не може да се заведе искъ по този членъ, ако търговската или индустриалната марка е употребявана две години добросъвѣстно или 5 години недобросъвѣстно.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 4. Забранено е да се поставятъ или държатъ върху стоки, тѣхни обвивки или сѣдове, книжа, ценоразписи и смѣтки, надписи, външна уредба и превозни сръдства на едно предприятие, освенъ ако то има право на това: гербътъ на държавата или на Царския дворъ, или тѣхно подражание, държавни декорации или тѣхно подражание, ликоветъ на Държавния глава или на членоветъ на Царствуващия домъ, гербоветъ на чужди държави, знаковетъ на общински или обществни учреждения, ликоветъ на видни държавни или обществни дейци, освенъ ако смъ починали преди повече отъ 25 години, и изобщо невѣрни означения, предвидени въ чл. 3.

Който наруши това разпореждане, наказва се съ глоба до 50.000 л., като предметитъ, които носятъ поменатитъ означения, се конфискуватъ, ако означенията не могатъ да бѣдатъ премахнати.

Забележка. Митническитъ власти не допускатъ вносъ на предмети, които носятъ забранени по този членъ означения.

На десетия редъ, следъ думитъ „освенъ ако смъ“, комисията прибави думитъ „дали съгласието си или смъ“.

Текстътъ на забележката остава като нова алинея на този членъ; думата „Забележка“ се заличава.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 4 съ поправката отъ комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 5. Забранено е да се предлага или дава като добавка къмъ предлаганата стока или услуга безвъзмездно или срещу привидна цена друга стока или услуга.

Това запрещение не се отнася:

1) до даването на рекламни предмети съ незначителна стойностъ и съ ясно означение на рекламиращото предприятие;

2) до даването на нѣща и услуги, които по търговската практика представляватъ принадлежностъ къмъ предлаганата стока или услуга;

3) до даването на сведения или съвети въ връзка съ предлаганата стока или услуга;

4) до даване на стоки или услуги, като отбивъ при продажби на по-големъ количества;

5) до даването на печатни произведения при продажбата на вестници или списания.

Който наруши разпорежданията на този членъ, наказва се съ глоба до 25.000 л.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 6. Забранено е заедно съ предлаганата стока да се обещава или дава нѣщо, чието получаване е въ зависимостъ:

1) отъ разрешаването на задачи, въпроси, гатанки, кръстословици, ребуси и други подобни;

2) отъ събирането на опредѣлена серия отъ купони, изображения и други подобни, отъ тегленето на лотарийна игра или отъ друга случайностъ.

Който наруши това разпореждане, наказва се съ глоба до 50.000 л.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 7. Забранено е сключването на договоръ, съ който на едната страна се обещава стока или услуга при задължение или подъ условие, че тя ще съдействува чрезъ разпространението на купони или по другъ начинъ, другата страна или посочено отъ нея лице да сключи съ другъ подобенъ договоръ.

Който наруши този членъ, наказва се съ глоба до 50.000 л.; а онзи, комуто е обещана стока или услуга по такъвъ договоръ, може да иска връщането на това, което е далъ, ако не е получилъ стоката или услугата.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 7, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 8. Разпродажби, т. е. продажби, които се предприематъ за бързо разпродаване на дребно на налични стоки, могатъ да се обявяватъ само съ разрешение на съответната търговско-индустриална камара и то въ следнитъ случаи и време:

а) при прекратяване на фирмата — за не повече отъ четири месеца;

б) при прекратяване на търговията съ нѣкой видъ стока или въ нѣкой клонъ на предприятието, ако то нѣма другъ клонъ въ сѣщото населено мѣсто — за не повече отъ четири месеца;

в) при премѣстване на предприятието въ друго населено мѣсто за не повече отъ два месеца;

г) къмъ края на сезона — само за стоки, които ще се обезценятъ, ако не бѣдатъ продадени презъ него — за не повече отъ две седмици.

Разрешението трѣбва да съдържа и подробенъ описъ на стокитъ, които ще се разпродаватъ.

Който безъ разрешение на търговско-индустриалната камара обяви подъ каквото и да е наименованіе разпродажба или продължи разпродажба следъ срока, за който има разрешение, наказва се съ глоба до 50.000 л.

Търговско-индустриалната камара може да разреши общо за отдѣлни клонове, предприятия сезонни разпродажби (чл. 8, буква „г“), като опредѣли и времето на извършването имъ. Този, обаче, който желае да се възползува отъ това разрешение, трѣбва да съобщи въ камарата.

Който обяви сезонна разпродажба, безъ да е съобщилъ въ търговско-индустриалната камара за това, наказва се съ глоба до 5.000 л.

Забележка. Разпорежданията на този членъ не се отнасятъ до разпродажбитъ на повредени стоки и на изостанали кѣсове.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 9. Докато трае разпродажбата, на видно мѣсто въ помѣщението, където тя се извършва, трѣбва да бѣдатъ обявени името на фирмата, която я извършва, причината и времето, презъ което ще трае, и разрешението за извършването ѝ.

Който наруши това разпореждане, наказва се съ глоба до 25.000 л.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 9, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 10. Който извърши разпродажба, не може преди да изтекатъ три години отъ нея:

а) да започне търговия въ сѣщия клонъ, въ случай на разпродажба по чл. 8, буква „а“;

б) да поднови търговията съ сѣщия видъ стоки или да открие наново клонъ отъ предприятието си, въ случай на разпродажба по чл. 8, буква „б“;

в) да започне търговия въ сѣщото населено мѣсто въ случай на разпродажба по чл. 8, буква „в“.

Който е извършил разпродажба по чл. 8, букви „б“ и „в“, не може да извърши никаква друга разпродажба по която и да е от тѣзи букви, преди да сѫ изтекли три години от първата разпродажба.

Нарушителитѣ на тая наредба се наказватъ съ глоба до 100.000 л., а може да се заповѣда и затваряне на заведението до изтичане на предвидения въ този членъ тригодишенъ срокъ.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 10, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 11. Който при разпродажба продаде или предложи за продажъ стоки, които не сѫ включени въ описа, както и който включи въ описа стоки, които си е доставилъ съ огледъ на разпродажбата, наказва се съ глоба отъ 10.000 до 100.000 л.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 11, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 12. Забранено е да се обявява или разпространява, че стокитѣ, които се предлагатъ за продажъ:

- 1) произхождатъ отъ прекратено предприятие, освенъ въ случай на разпродажба;
- 2) произхождатъ отъ несъстоятелностъ, освенъ ако принадлежатъ още на несъстоятелния.

Който наруши това разпореждане, наказва се съ глоба до 25.000 л.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 12, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 13. Който предлага стока или услуга на цени, понижки отъ текущитѣ пазарни цени, разчитайки на недобросъвестно изпълнение на задължението си къмъ клиента, или поради умишлено неспазване на фискалнитѣ или трудови закони, или колективнитѣ трудови договори, или на други закони, налагащи тежести върху производството или търговията, наказва се съ тъмниченъ затворъ до една година и глоба до 100.000 л., или съ едното отъ тѣзи наказания.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 13, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

(Председателското мѣсто заема подпредседателитѣ Никола Захариевъ)

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 14. Който даде, обещае или предложи даръ или възнаграждение на лице, което е на служба въ чуждо търговско предприятие, съ цель да добие изгода за свое или чуждо предприятие противъ добритѣ нрави, наказва се, ако не е предвидено по-тежко наказание, съ тъмниченъ затворъ до една година и глоба до 100.000 л., или съ едното отъ тѣзи наказания.

Съ сѣщото наказание се наказва и този, който, бидейки на служба у нѣкого, или бидейки натоваренъ съ работа отъ друго, уговори или поиска даръ или възнаграждение, за да създаде при конкуренция изгода на чуждо предприятие, по начинъ, противенъ на добритѣ нрави.“

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 14, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 15. Който съобщи другиму или използва за свое или чуждо предприятие тайна на чуждо търговско предприятие:

- а) която е узналъ по начинъ, противенъ на добритѣ нрави;
- б) която е узналъ при изпълнение на длѣжностъ, възложена нему отъ органъ на публична власть;
- в) която му е била повѣрена въ стопанскитѣ отношения;
- г) която е узналъ по какъвто и да е начинъ, бидейки на служба или на учение (практика) въ предприятието, наказва се съ затворъ до една година и глоба отъ 10.000 до 100.000 л., или съ едното отъ тѣзи наказания.

Съ сѣщото наказание се наказва и онзи, който използва за себе си или за други, или пъкъ съобщи другиму технически образци и унѣтвания, като чертежи, модели, шаблони, кройки, рецепти, образци, сборки отъ образци, списъци на клиенти и доставчици и пр., които му сѫ повѣрени при стопанскитѣ отношения.“

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 15, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 16. Който съ цель на конкуренция изиявява или разпространява, въ връзка съ чуждо предприятие, твърдения отъ естество да увредятъ последното, наказва се съ глоба до 50.000 л. Освенъ това, по искане на заинтересувания, може да бѣде осѣденъ да заплати причиненитѣ вреди и загуби. Ако твърденията сѫ направени повѣрително, при поискване, деецътъ отговаря само когато е знаелъ или, споредъ обстоятелствата, е трѣбвало да знае за неистинността имъ. Деецътъ не отговаря, ако докаже истинността на направеното изявление или разпространение.“

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 16, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 17. Когато деяния, предвидени въ този законъ, сѫ извършени отъ служащъ въ предприятието или отъ пълномощникъ на собственика на предприятието, искътъ за прекратяване може да се предяви и срещу собственика на предприятието, а ако собственикътъ или управителътъ на предприятието сѫ знаели или, по обстоятелството на случая, е трѣбвало да знаятъ за извършването му, отговарятъ солидарно съ извършителя и за вредитѣ и загубитѣ.“

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 17, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Глава II.

Чл. 18. Деянията по членове 1, 2, 3, 13, 14, 15, 16 и 17 сѫ подсѣдни на областния съдъ, въ чийто районъ се намира предприятието, въ което участвува виновното лице; ако то е вънъ отъ царството, ваятъ общитѣ правила на подсѣдността.“

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 18, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 19. По искане на една отъ странитѣ, разглеждането на дѣлата може да стане при закрити врата, ако това е нужно, за да се запази тайната на предприятието.“

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 19, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 20. Въ решението или присѣдата се постановява да се отнематъ и унищожатъ принадлежащитѣ на осѣдения (ответникъ или подсѣдимъ) предмети (обвивки, съдове, надписи, стоки и пр.), ако това е нужно за прекратяване на деянието.

До решаване на дѣлото, по молба на ищеца или тѣжителя, съдътъ може да заповѣда чрезъ вземане на подходящи мѣрки да се обезпечи изземването и унищожението на казанитѣ предмети.

Когато обстоятелствата налагатъ бързо спиране на действия, попадащи подъ нѣкои отъ постановленията на този законъ, по искане на ищеца или тѣжителя, може да се постѣпи по реда на чл. 162, буква „а“ до „ф“, отъ закона за гражданското съдопроизводство, безъ да се спазватъ ограниченията по точки 1-5 на чл. 162, буква „а“, и чл. 162, буква „з“, алинея първа.“

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 20, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 21. По искане на ищеца или тѣжителя, сѣдѣтъ въ случаитѣ на членове 13 и 16 може да постанови, решението или присѣдата да се обнародва за смѣтка на осѣдени въ единъ или нѣколко вестници.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 21, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 22. По искане на ответника или на подсѣдимия, сѣдѣтъ, ако намѣри, че ищецѣтъ или тѣжители е действу-валъ недобросѣвѣстно, може съ решението или присѣдата да му наложи глоба до 50.000 л.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 22, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 23. Искѣтъ само за прекратяване на деянieto може да бѣде предявенъ отъ ищеца предъ особения помирите-ленъ сѣдъ за ограничаване непочтената конкуренция.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 23, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 24. Помирителенъ сѣдъ има при всѣка търговско-индустриална камара. Той се състои отъ председателя — единъ подпредседател на областния сѣдъ въ седалището на търговско-индустриалната камара, и членове — единъ подпредседател на търговско-индустриалната камара и единъ търговецъ, индустриалецъ или занаятчия, избранъ отъ съответнитѣ общи професионални организации. За секретаръ на сѣда служи нѣкой отъ служащитѣ при ка-марата.

По дѣлата въ помирителния сѣдъ важатъ правилата на закона за гражданското сѣдопроизводство.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 24, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 25. Ако помирителниятъ сѣдъ не успѣе да спогоди странитѣ, той се произнася съ решение, което не подлежи на обжалване.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 25, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 26. Деянията, предвидени въ членове 1, 2, 3, 13, 14, 16 и 17, се преследватъ по тѣжба на заинтересувания стопанинъ.

Сдружението, което защитава професионалнитѣ инте-реси на съсловieto, може сѣщо да предяви искъ или да подаде тѣжба въ всички случаи, освенъ по членове 14, 16 и 17.

Искѣтъ само за прекратяване на деянieto може да бѣде предявенъ само отъ заинтересувания стопанинъ.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 26, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 27. Исковѣтъ по този законъ за прекратяване на деянieto и за вреди и загуби, както и наказателното прес-ледване, се погасяватъ съ изтичането на една година отъ деия, въ който засегнатото лице е узнало за деянieto и за извършителя му, или съ изтичането на три години отъ извършването на деянieto, независимо отъ деия на узна-ването.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 27, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 28. Нарушенията по членове 4-12 се констатируютъ съ актъ, съставенъ отъ органитѣ на Министерството на търговията, промишлеността и труда, отъ органитѣ на търговско-индустриалнитѣ камари или отъ други органи

на властта въ присѣдствieto на двама свидетели. Ако нарушителѣтъ откаже да подпише акта, това се отбелязва въ акта преди подписитѣ на свидетелитѣ.

Наказанията за нарушенията, предвидени въ тѣзи чле-нове, се налагатъ съ наказателни постановления отъ ми-нистра на търговията, промишлеността и труда, като за обжалването на тия постановления важатъ правилата на книга III, глава V, отъ закона за наказателното сѣдопроиз-водство.

Съ сѣщото постановление министърѣтъ на търговията, промишлеността и труда постановява да се прекрати не-правомѣрното деяние. Това разпореждане се изпълнява веднага чрезъ органитѣ на мѣстната държавна полиция, независимо отъ обжалването, освенъ ако сѣдѣтъ, предъ който е обжалвано постановлението, по искането на заин-тересуваната страна и съ огледъ къмъ даннитѣ, намѣри за необходимо да спре изпълнението до разрешаване на жалбата.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 28, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Глава III.

Чл. 29. Този законъ влиза въ сила два месеца следъ обнародването му въ „Държавенъ вестникъ“.

Той отмѣнява:

1) чл. 5, чл. 43, букви „з“, „и“, „к“ и „л“, и съответнитѣ разпореждания на чл. 44 отъ закона за търговскитѣ и ин-дустриални марки;

2) закона за публичнитѣ разпродажби;

3) закона за забраняване на верижнитѣ договори;

4) чл. 36, алинея втора, на закона за индустрията;

5) чл. 54 на закона за уреждане на вътрешната тър-говия.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 29, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 30. Исковѣтъ за прекратяване по този законъ мо-гатъ да бѣдатъ предявени и за деяния, които сѣ започ-нати преди влизането на закона въ сила, щомъ наруше-нието продължава и следъ това.

Въ всѣки случай вреди и загуби могатъ да се дадатъ само за времето следъ влизане на закона въ сила.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 30, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 31. Министърѣтъ на търговията, промишлеността и труда може да издава, въ съгласие съ министъра на пра-восѣдието, правилници за прилагане на съответнитѣ по-становления на настоящия законъ.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 31, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Законопроектѣтъ е приетъ на второ четене.

Минаваме на точка девета отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за осигуряване на умственитѣ работници — продължение на разискванията.

Има думата народниятъ представител г-нъ Иванъ Петровъ.

Иванъ Н. Петровъ: (Отъ трибуната) Г-да народни пред-ставители! По законопроекта, съ който ни сезира г-нъ министъръ Загоревъ, азъ мисля, че по принципъ нѣма какво да се говори. Ние трѣбва само да благодаримъ на г-на министъра, задето е вложилъ много трудъ и умение при изработването му. Че законопроектѣтъ ще отговори на една нужда, това е безспорно. Но азъ искамъ да по-вдигна другъ единъ въпросъ, който повдигнахъ въ връзка съ законопроекта за измѣнение на закона за пенситѣ за изслужено време. Както всѣко дѣло на управлението и това ще търпи критика. Както много пъти съмъ казвалъ, управлението е въпросъ на психология.

Азъ молихъ г-на министъра още миналата сесия да мине този законопроектъ, но не можа. Дали поради моята молба и настояване, не зная, законопроектѣтъ бѣ сложенъ въ дневния редъ на Събранието, но не се дойде до него,

защото дневният ред бѣше много претрупанъ, а времето бѣше ограничено. И тогава азъ отправяхъ, и сега отправямъ сѣщата молба: да бѣде приетъ този законопроектъ непремѣнно, и той ще бѣде приетъ, но нека да разрешимъ и въпроса, по който говорихъ онзи день — за подсигуруване старинитѣ на земеделцитѣ-стопани, съ което ще извършимъ едно дѣло на справедливостъ, на държавничество. То ще бѣде единъ активъ на правителството. Съ това ще създадемъ психологическата предпоставка за подсигуруване старинитѣ и на други стопански категории у насъ. Но ние вървимъ по обратния пътъ, г-да. Ще откажете ли вие, че ако днесъ има нѣкой, който да е поставенъ при най-трудни условия на животъ, комуто залькътъ да е най-коравъ, който да е съ най-малкъ бюджетъ, това е българскиятъ земеделецъ-стопанинъ?

Иванъ Минковъ: И българскиятъ занаятчия.

Иванъ Н. Петровъ: И българскиятъ занаятчия. Не завиждамъ на негозая халъ Той живѣе и очаква отъ интелигентнитѣ срѣди, но често пѣти той очаква и отъ селянина, и отъ бедняка. Но този беднякъ е съ ограниченъ бюджетъ, г-да. Който е по-младъ, който има физическа възможностъ, ще стане ратай, или ще отиде да работи въ работна група, ще изкара 2-3 хиляди лева, което е много нѣщо за бюджета на едно дребно земеделско стопанство, който бюджетъ не надхвърля често пѣти 3.500 л. Азъ съмъ правилъ калкулация, ходилъ съмъ въ различни общини, по квартали и по дворове, и съмъ се интересувалъ, какъ тѣ доходъ може да изкара годишно едно стопанство, едно семейство, и вървайте на това, което ви казвамъ. Ще направимъ едно справедливо, държавническо дѣло, ако именно помогнемъ на тази срѣда, която има въпиюща нужда отъ подпомагане. Казвалъ съмъ и другъ пътъ, нашиятъ селянинъ е извънредно скромненъ. Ако направимъ това нѣщо, той ще бѣде благодаренъ и вѣчно признателенъ къмъ тѣзи, които сж помогнали да му се подсигурятъ старинитѣ. Така ще се създаде психологическата предпоставка, която ще оправдае грижитѣ на правителството и Парламента, които искатъ да подсигурятъ, въ случай на инвалидностъ, старинитѣ на всички социални категории, които сж трудъ — физически или умственъ — допринасятъ за изграждането на България. Азъ мисля, че не трѣбва да настоявате да ви давамъ други аргументи. Вървайте ми, г-да министри, че когато говоримъ по таква законопроекти, говоримъ съ всичката искреностъ, защото често ходимъ долу всрѣдъ народа. Ние не носимъ отговорностъ за управлението, но въ съзнанието на нашия народъ е залегнало убеждението, че народнитѣ представители сж, които носятъ отговорностъ. И то е вѣрно, защото, ако вие не сте опрѣни на народнитѣ представители, вие не можете да управлявате. И нашитѣ селяни често пѣти ни казватъ: вие гласувахте за еди кои пенсии, вие подсигурихте еди-кои-си, за насъ какво правите?

Азъ не искамъ да се разпростирамъ по-нататкъ. Не искамъ да кажа, че правителството е чуждо на неволята на тия срѣди, че косвено не се прави туй или онуй. Но когато се върши това дѣло, азъ мисля, че най-важното и най-належащото е подсигуриването старинитѣ на земеделскитѣ стопани, на тия хора, на които се опира цѣлата наша действителностъ.

Азъ казахъ, че законопроектътъ е великолепно разработенъ и ще гласувамъ за него съ двѣтѣ си ръце. Може би известни постановления не би трѣбвало да влизатъ — това е въпросъ на смѣтка — но общо конструкцията на законопроекта е разработена великолепно. Моятъ апелъ е: ако считате, че е умѣстно, да свалимъ законопроекта отъ дневния редъ, но ако считате, че е неудобно, нека го гласуваме по принципъ, но да не го гласуваме на второ четене, докато не гласуваме законопроекта за пенсиониране на земеделскитѣ стопани, за който и г-нъ министъръ-председателъ заяви, че е готовъ — което е вече достойние рацѣлата страна — и за който и г-нъ министърътъ на търговията подчерта, че се работи и че е почти готовъ. Нека разгледаме първо този законопроектъ, а следъ това ще имаме всичката възможностъ да бѣдемъ и по-щедри, ако е нужно, когато разгледаме законопроекта за осигуряване на умствениитѣ работници. Нека първо, обаче, да сме изпълнили нашия дългъ — макаръ и отчасти — къмъ тѣзи, на които най-много се опира днесъ, ще се опре и утре, и държава, и управление.

Това е, което имамъ да кажа.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Екимъ Екимовъ. — Нѣма го.

Има думата народниятъ представителъ г-нъ Минчо Ковачевъ.

Минчо Ковачевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Една голѣма надежда гради българскиятъ народъ върху програмата на българското правителство да разреши цѣла редица отъ социални проблеми. Настоящиятъ законопроектъ е една бримка, едно зърно отъ голѣмата броеница социални въпроси, които предстоятъ за разрешаване. Обществото прие съ особено голѣма радостъ идеята на правителството да създаде тѣй нареченитѣ народни пенсии. То очаква тѣхното разглеждане. Като председателникъ на тѣхъ иде законътъ за осигуряване на умствениитѣ работници. Безспорно, както умствениитѣ работници, така и работницитѣ — по-голѣмата частъ отъ които иматъ пенсии — така и всички други съсловия, очакватъ разрешаването на въпроса за осигуряването на свѣтитѣ старини. Но когато въ програмата на едно правителство е легнало, че то трѣбва да разреши този голѣмъ социаленъ проблемъ, който се очаква, както казахъ, съ особени голѣми надежди и радостъ отъ цѣлия български народъ, азъ си поставямъ преди всичко въпроса, по кой хронологически редъ трѣбва да отиде разрешаването на тази задача. Тѣй както е поставенъ, внесенитѣ законопроектъ иде да разреши въпроса за пенсипѣ на една група отъ българското общество, на една група банкови чиновници, търговци и служаци, предизвиканъ въ началото, споредъ моето разбиране и споредъ моето наблюдение, отъ кооперативнитѣ служители.

Правилно ли е да поставимъ на разглеждане и разрешение най-напредъ този въпросъ, или ще трѣбва да разрешимъ общия, голѣмия въпросъ — въпроса за народнитѣ пенсии и въ зависимостъ отъ неговото разрешение да се постави и разрешението на въпроса за пенсипѣ на отдѣлнитѣ групи отъ българското общество? Мене ми се струва, че първо трѣбваше да разрешимъ въпроса за народнитѣ пенсии. Ще видимъ какъ ще го разрешимъ — дали ще обхване той всички български граждани отъ всички категории; дали ще обхване само ония, които сж преживѣли известна възраст, като видимъ срѣдствата, които сж нуждни, дали ще се събератъ отъ тѣхъ или ще се намѣрятъ по другъ начинъ; дали доброволно или принудително ще се членува въ Пенсионната каса — и редъ още въпроси.

Днесъ, обаче, е поставенъ за разглеждане въпросътъ за осигуряване само на една категория работници, наречени умствени работници. Азъ ще се помѣча да анализирамъ законопроекта, да кажа нѣколко думи по него.

Когато става въпросъ за пенсиониране при настоящото състояние на нѣщата, мене ми се струва, че трѣбва да се намѣри едно разрешение стопроцентово социално. И се запитвамъ: има ли тукъ разрешение социално стопроцентово или не? Споредъ мене, не. Има социалностъ, но тя не е стопроцентова. Защо? Първо, застраховатъ се или осигуряватъ се служители, които въ даденъ моментъ, или въ много случаи, сж по-добре материално поставени, отколкото своитѣ работодатели. Второ, разрешава се въпросътъ за пенсиониране на служители, които, сравнително всички други работници, сравнително и всички други слоеве, занаятчий, земеделци и т. н., сж много по-добре материално, отколкото други. Умствениитѣ служители сж ония, които могатъ да работятъ до най-късна възраст. Естествено, че единъ умственъ служителъ става дееспособенъ за творческа работа само тогава, когато надхвърли 45-50 години. Тогава той е търсенъ. Въ момента, когато чиновникътъ ще трѣбва да се пенсионира, когато обикновениятъ работникъ ще трѣбва да се освободи отъ физическия трудъ, умствениятъ работникъ става най-цененъ, най-търсенъ, най-практиченъ, най-удобенъ за стопанския животъ у насъ.

Срѣдствата, които трѣбва да се набиратъ за осигуряването, се получаватъ: половината отъ умствениитѣ работници, половината отъ работодателя. Азъ смѣтамъ, че не е толкова социално да се иска, работодателятъ, който въ много случаи е много по-зле отъ своя интелектуаленъ работникъ, той да му плаща пенсията. Защото, ако се помѣчимъ да се оправдаемъ съ туй, че и самиятъ работодателъ може да влѣзе въ сѣщата тази каса, ще дойдемъ до практическото разрешение на нѣщата да кажатъ: шомъ не е принудително, нѣма да влѣземъ.

Има другъ единъ въпросъ: 7% отъ заплатитѣ на служителитѣ трѣбва да се удържатъ за тия пенсии и 7% ще трѣбва да плати работодателятъ. При една срѣдна заплата на умствения служителъ, да кажемъ, 3.000 л., това сж 200 и нѣколко лева, които той трѣбва да отдѣля ежемесечно за вноска въ посмъртната каса. Увѣрявамъ ви, че съ тия 200 л. той ще развали равновесието на своя бюджетъ. Тия 200 и толкова лева, които той ще плаща, макаръ съ надеждата, че единъ день може да получи нѣщо, ще го угнетяватъ страшно. Дѣлътъ, който се пада на работодателя — смѣтамъ, че отъ 2-3.000 л. заплата по-долна нѣма за

тия служители, макаръ, че законопроектътъ предвижда и 800 л. месечно заплатата, каквато почти не съществува — а който е, както казахъ, къмъ 200 л., фактически увеличава режията на всѣко предприятие, въ което тѣ служатъ, съ 70%. Съгласете се, г-да, че когато се касае за една банка, когато се касае за една фирма, тия 7%, които ти ще трѣбва да отдѣля за пенситѣ, развалятъ равновесието на нейния бюджетъ. Тия 7% нѣма да бѣдатъ достатъчни, защото, въ по-големата си частъ, и онова, което плащатъ служителитѣ за своя смѣтка, ще трѣбва да легне върху плещитѣ на самия работодателъ. И фактически ще отидемъ на 10-12% нова режия. Тая нова режия ще разстрои, тъй да се каже, бюджета на предприятията. Тѣ ще се принудятъ да се рационализиратъ, да намалятъ умствения трудъ, господаритѣ ще се принудятъ да работятъ сами, да впрегатъ синоветѣ и женитѣ си въ работа. И увѣрявамъ ви, че отъ ония служители, които работятъ въ тия предприятия, въ размѣръ на 20-30 хиляди души, поне 15% ще излѣзатъ навънъ и ще засиятъ безработицата. Ние създаваме въ момента условия за нова безработица на умственитѣ служители.

Азъ имамъ и други данни, съ които ще подкрепя мисълта, че ние системно разваляме условията за привличането на интелектуалцитѣ къмъ стопанския животъ.

Изхождайки отъ тѣзи съображения, азъ смѣтамъ, че е въ интереса на самитѣ умствени служители, сами тѣ да се откажатъ отъ това осигуряване. А азъ съмъ сигуренъ, че тѣ ще се откажатъ, следъ като се приложи на практика, и ще взематъ да викатъ, че е много тежко. Въмѣсто този начинъ на пенсиониране — пенсиониране задължително за всѣки, който е прекаралъ една възраст — да имъ се създаде единъ другъ начинъ на пенсиониране: да се пенсионира оня, който въ даденъ моментъ е изгубилъ своята работоспособностъ и не притежава материално състояние, което да гарантира неговия животъ поне дотолкозъ, доколкото той е билъ гарантиранъ съ заплатата. Въ таквъ случай премиятъ, може би, ще бѣдатъ петъ пѣти по-малки и ще се създаде единъ новъ социаленъ законъ, основата въ който ще бѣде другарството; тогава и роптанието, и негодуването, и тежкитѣ последици, една голѣма частъ отъ персонала да излѣзе навънъ, ще изчезнатъ или ще се намалятъ.

Предъ насъ ще се открие малко по-късно, може би, въпросътъ за безработицата — единъ крупенъ, голѣмъ въпросъ, по който трѣбва да помислимъ сериозно и който трѣбва да разрешимъ не съ палиативи, а съ коренно преустройство на нашия стопански и икономически животъ. И тогава ще се убедимъ веднажъ завинаги, че настоящиятъ законопроектъ въ сегашния моментъ и при настоящото положение не е полезенъ нито за единитѣ, нито за другитѣ.

Азъ обещахъ на г-на председателя да бързамъ и затова не искамъ да развивамъ повече моята мисълъ. Азъ моля, законопроектътъ да отиде въ комисията и тамъ да изчака разглеждането на предстоящия законопроектъ за народнитѣ пенсини, да се свърши съ приемането на този законопроектъ, и следъ това да се обработи и поднесе тукъ за приемане законопроектътъ за умственитѣ работници.

Екимъ Екимовъ: Г-не председателю! И азъ бѣхъ записанъ по законопроекта.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Г-нъ Екимовъ! Азъ Ви извикахъ, но Ви нѣмаше тукъ.

Екимъ Екимовъ: Азъ бѣхъ записанъ последенъ, знаехъ, че съмъ последенъ и затова бѣхъ излѣзълъ. Азъ нѣма да отнема много време.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Добре. Има думата народниятъ представител г-нъ Екимъ Екимовъ.

Екимъ Екимовъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Представенъ е на вашето просвѣтено внимание единъ законопроектъ, който отдавна се чака отъ така нареченитѣ умствени работници у насъ, които работници отъ тази трибуна вчера получиха една друга квалификация — опредѣлиха ги нѣкой като наемници и едва ли не ги изкараха съвсемъ отъ групата на българскитѣ работници.

Единъ законопроектъ, който съ такъвъ трепетъ се посрѣща отъ българскитѣ търговски служещи, отъ българскитѣ кооперативни служещи, отъ българскитѣ служители по всѣки магазини и предприятия, трѣбваше тукъ, въ Народното събрание, да срещне опозиция и то отъ мѣста и лица, които всичко биха могли да направятъ, но не и

опозиция, когато се касае да се подобрятъ старинитѣ, да се подобрятъ бѣднинитѣ на търговскитѣ, на кооперативнитѣ служащи.

Много голѣма грѣшка е, когато се дѣли умствениятъ работникъ отъ физическия работникъ, въ това дѣлене да търсимъ да създадемъ голѣмо разстояние между еднитѣ другитѣ въ тѣхното социално положение. Та кажете ми, Боже, какъ биха могли физическитѣ работници да работятъ и да бѣдатъ спокойни въ едно предприятие, ако нѣма да бѣде тамъ счетоводителътъ, ако нѣма да бѣде тамъ дѣловодителътъ, ако нѣма да бѣде тамъ магазинерътъ, ако нѣма да бѣдатъ тамъ пътуващитѣ агенти, ако нѣма да бѣдатъ тамъ всѣки лица извънъ физическитѣ работници на това предприятие, които сѣ въ връзка непосредствено съ тѣзи физически работници? Та кой плаща надницитѣ на физическитѣ работници въ едно голѣмо индустриално предприятие — не е ли касиерътъ? Та кой ще ръководи смѣткитѣ — не е ли счетоводителътъ? Та какъ бихме могли ние да раздѣлимъ труда на физическия умственъ и да насочимъ нашето внимание изключително къмъ физическия трудъ, а къмъ умствения трудъ, отъ който до голѣма степенъ зависи бѣдешето, успѣхътъ на предприятието, въ което намиратъ хлѣбъ физическитѣ работници, да се отнесемъ съ пренебрежение?

Азъ не искамъ сега да изнасямъ предъ васъ какви сѣ всѣщностъ умственитѣ работници и какъвъ е тѣхниятъ брой, защото въ голѣми подробности това е изнесено въ таблицитѣ, които сѣ дадени въ мотивитѣ къмъ законопроекта. Отъ тѣхъ вие виждате, че се касае за едно число отъ около 15 хиляди души — 15.000 души български работници, чието съдба се люлеа, чието бѣдеше е неопредѣлено, чиито съдбини сѣ неподсигурени. Трѣбва ли ние да отдадемъ грижа къмъ тѣзи хора и съ единъ законъ да утвърдимъ тѣхното положение въ утрешния день? Безспорно, трѣбва, и то голѣма грижа, защото, забележете добре, умътъ на физическия работникъ, това е интелектуалниятъ работникъ въ предприятието, той е въ постояненъ контактъ съ него било въ дѣловата работа, било навънъ въ живота.

Какъ сѣ поставени тѣзи работници досега? Предприятията, които обгрѣщатъ по-малко число работници, които иматъ само помощенъ търговски персоналъ, често пѣти не, но почти винаги се крепятъ на тѣзи малко по брой умствени работници: счетоводителя, магазинера, дѣловодителя. Тѣ сѣ душата на предприятието. И често пѣти ръководителътъ на едно такова предприятие, собственикътъ на предприятието гради успѣхитѣ на своето предприятие върху тѣхното усърдие, върху тѣхната добросъвестностъ въ работата. Ето защо и тукъ отъ другитѣ мѣста трѣбва да се погледне съ добро око на тая инициатива и да не се вижда, че е голѣмъ процентътъ 7%, който ще трѣбва да се поеме отъ работодателя, отъ цѣлия процентъ 14% за страховка, защото при подсигурено бѣдеше, при осигурени старини, работникътъ ще прояви по-голъма интензивностъ и още по-голъмъ интересъ къмъ работата си, което, безспорно, ще бѣде отъ полза за самото предприятие.

Говори се сѣщо, че работницитѣ въ търговскитѣ предприятия узрѣвали за работа едва въ своята 45-годишна възраст. Даннитѣ, които имаме налице, опровергаватъ това твърдение. И не бива по този мотивъ да смѣтаме, че нѣма кога да пенсионираме тѣзи хора и че тѣ могатъ и по другъ начинъ да подписигурятъ своитѣ старини. Даннитѣ говорятъ тѣкмо противното. Отъ сведенията, които сѣ дадени въ таблицитѣ къмъ мотивитѣ на законопроекта, се вижда, че повече отъ половината отъ тѣзи 15.000 души работници сѣ подъ 35-годишна възраст. Ето защо при наличността на този фактъ, че млади хора сѣ ентусиазъмъ и съ енергия влизатъ въ търговскитѣ, акционернитѣ, кооперативнитѣ и частнитѣ предприятия, ние трѣбва да подписигуримъ тѣхното бѣдеше, за да вложатъ тѣ още по-голъмо усърдие въ работата си и съ това да гарантиратъ една добра работа и за самитѣ предприятия.

Азъ смѣтамъ, че ще бѣдатъ погрѣшни всѣки други начини, всѣки други пѣтища, които ще се изтъкнатъ, за осигуряване на тѣзи така наречени умствени работници. Може би е много консервативенъ този начинъ, който се препорѣчва отъ тукъ, да даваме помощъ само на тѣзи, които ще бѣдатъ немошни, недѣжгави, а за кадърнитѣ да оставимъ по другъ пѣтъ, чрезъ спестявания, да подписигурятъ своитѣ старини. Нѣма да бѣде въ духа на времето не, нѣма да бѣде социално мѣроприятие, ако така разрешаваме и така разбираме да разрешимъ този въпросъ.

Уважаеми г-да народни представители! Предлаганиятъ ни законопроектъ бѣше предметъ на разглеждане и разискване въ различни мѣста повече отъ година време. Той

беше обстойно разгледанъ и разискванъ и въ Висшия съветъ на труда, където се бѣха събрали да дадатъ мнение и становище върху него представители на всички слоеве у насъ — работници, индустриалци, търговци, занаятчии. Висшиятъ съветъ на труда прие този законопроектъ, който бѣ поднесенъ на Министерството на търговията, което сега го представя на нашето внимание.

Азъ апелирамъ къмъ васъ, нека XXV-то обикновено Народно събрание регистрира и това дѣло въ редицата социални мѣроприятия, които вече узаконихме и узаконяваме, за да гарантираме на служителитъ въ частния стопански животъ — търговски или кооперативенъ — едно по-добро бъдеще, да очакваме отъ тѣхъ още по-голъмо усърдие въ работата и да видимъ частна стопанска България, облегната на частната инициатива, тръгнала въ пътя на още по-голъмъ успѣхъ и на още по-добро бъдеще. Работници и служители на този успѣхъ, на това бъдеще на частна стопанска България сж умственитъ работници, стопанскитъ служители въ частнитъ предприятия. Нека имъ дадемъ нашата подкрепа и нека подсигуриимъ тѣхнитъ старини съ тѣхнитъ сръдства по този законопроектъ, който уважаемиятъ г-нъ министъръ на търговията поднася на нашето внимание. (Ржкоплѣскания)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Има думата г-нъ министърътъ на търговията, промишлеността и труда.

Министъръ д-ръ Славчо Загоревъ: Г-да народни представители! Въ социалната програма на правителството една важна, основна точка представлява грижата за осигуряване старинитъ на българския народъ. Казвамъ българския народъ, защото имаме предвидъ да въведемъ осигуровки за всички обществени слоеве, за всички съсловия. Фактътъ, че се внася най-напредъ законопроектътъ, който има за предметъ осигуряването на умственитъ работници, не трѣбва да се тълкува другояче, освенъ съ това, че не е възможно да се уреди въпросътъ за общественитъ осигуровки едновременно за всички съсловия. Чисто технически и, бихъ казалъ, исторически причини обясняватъ това положение. Този законопроектъ ще се последва отъ законопроекти, които ще иматъ за предметъ общественото осигуряване на земеделскитъ стопани, на занаятчитъ, на търговцитъ. По този начинъ цѣлокупниятъ български народъ ще бѣде осигуренъ въ своитъ старини.

Това мѣроприятие, г-да, има две страни. Ние досега разглеждаме предимно неговата социална страна. Въ социално отношение общественитъ осигуровки ни поднасятъ две голѣми възможности, две голѣми придобивки. Първата придобивка е, че се изравняватъ общественитъ неравенства, онѣзи неравенства, които се коренятъ въ притежанието на различни производствени сръдства, въ това, че едни притежаватъ земя и капиталъ, а други само трудъ. Това е едната придобивка на общественото осигуряване — изравняване въ възможноститъ за осигуряване на старинитъ.

Втората голѣма придобивка, която ни даватъ общественитъ осигуровки, това е тѣсната връзка, която се създава между индивида и държавата. За обществото е много важно, щото отдѣлнитъ индивидъ да се чувства не като една случайна частичка отъ него, а да представлява нѣщо неразривно, нѣщо вътрешно свързано съ цѣлото общество.

Обаче, г-да, азъ бихъ желалъ да подчертая нѣщо друго, което се изпуска изпредвидъ, когато се говори за тия мѣроприятия. Това сж стопанскитъ цели, които сж свързани съ общественитъ осигуровки. Ние не трѣбва да забравяме, че всички онѣзи сръдства, които се габиратъ чрезъ осигуряването капка по капка, ще дадатъ едно море, бихъ казалъ, отъ финансови сръдства. Грамадни възможности се кроятъ въ методата да се осигурява населението чрезъ общественитъ осигуровки. По този начинъ нацията се превръща въ единъ колективъ, върху който лѣга принципътъ на осигуряването. Ние сме свидетели какъ въ нашия вѣкъ, особено въ последнитъ десетилѣтия, осигуряването на отдѣлнитъ индивиди чрезъ сплотяване въ осигурителни общности дава грамадни резултати. Но това осигуряване досега е било винаги ограничено, почивало е на частната инициатива и е намирало въ нея своитъ предѣли. Сега държавата замѣства онзи случаенъ колективъ, който отдѣ-

нитъ деятели създаватъ. По този начинъ държавата става една грамадна и вѣчна основа за прилагане на принципитъ на взаимното осигуряване.

Погледнато финансово, това представлява единъ грамаденъ и неизчерпаемъ източникъ на сръдства. Въ днешно време, когато банковата система нѣма вече тия животворни сили, които имаше при либералния стопански строй на обществото, ние трѣбва да намеримъ нови пътища за раздвижване на народнитъ спестявания. И нѣма по-ефикасенъ и, бихъ казалъ, по-възвишенъ начинъ да се постигне това отъ общественитъ осигуровки. Милиарди ще бждатъ събрани следъ нѣколко години и тия сръдства ще бждатъ върнати на народното стопанство. Само по този начинъ азъ виждамъ възможността да се прокаратъ и онѣзи голѣми мѣроприятия, които трѣбва да се прокаратъ, за да се издигне нашето народно стопанство на една по-висока степенъ на развитие. Достатъчно е да спомена, че нашето земедѣлие не може да прекрачи единъ голѣмъ прагъ въ своето развитие, ако не разреши проблемата за оросяването и водоснабдяването.

Но, г-да, не само по пътя на общественитъ осигуровки могатъ да се събератъ онѣзи грамадни сръдства, които сж необходими за финансирането на тѣзи мѣроприятия. Азъ изкамъ да подчертая, че всичкитъ фондове, които събиратъ сръдства по този начинъ, ще бждатъ поставени на разположение на държавата за творчески мѣроприятия. Вие знаете, че държавниятъ бюджетъ дава ограничена възможностъ да се осществятъ творчески производствени инициативи. Това е така поради естеството и техниката на данѣцитъ и поради задачитъ и техниката на самия бюджетъ. Както приходната частъ, така и разходната частъ на държавния бюджетъ не позволяватъ той да се превърне въ едно сръдство за стопанско творчество, освенъ въ ограничени размѣри. Това се подчертава отъ явлението, че тамъ, където държавата иска да се прояви творчески, тя прибѣгва до създаването на автономни държавни предприятия. Ето защо нѣма нѣщо по-благоприятно, нѣщо по-голъмо като сръдство, за да се прояви държавата творчески, отколкото създаването на обществени фондове, които да бждатъ поставени на разположение пакъ на държавата за прокарване на чисто стопански мѣроприятия. Другъ методъ азъ не виждамъ, освенъ този на общественото осигуряване.

Така че, г-да народни представители, когато вие сега гласувате одобрението на този законопроектъ, имайте предвидъ, че днесъ не само се поставя основата на нашата държава въ социално отношение, но се трасира новъ пътъ на финансиране, новъ пътъ на пресъздаване и издигане на нашето народно стопанство. (Ржкоплѣскания)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за осигуряване на умственитъ работници, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Г-да народни представители! Ще вдигнемъ заседанието. Председателството, въ съгласие съ правителството, предлага на народното представителство следния дневенъ редъ за следното заседание въ вторникъ, 12 ноемврий 1940 г. Одобрение на предложението:

1. За одобрение подписаната въ София на 19 юний 1940 г. спогодба между царство България и германския Райхъ за сътрудничество на културна почва, включително училищното дѣло.

2. За разрешаване и забраняване износа на нѣкои стоки.

3. За одобрение III-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 23 октомврий 1940 г., протоколъ № 188 — относно разрешаването на нѣкои интендантства и домакинства на войскови части да закупятъ известно количество петролъ безъ заплащане акцизъ.

Първо четене на законопроектитъ:

4. За извънбрачнитъ деца и осиновяването.

5. За българското поданство.

6. За усиляване приходитъ на жѣлѣзницитъ, пристанищата и българското рѣчно плаване.

Които г-да народни представители приематъ така прочетенъ дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Затварямъ заседанието.

(Затворено въ 18 ч. 30 м.)

Председателъ: НИКОЛА ЛОГОФЕТОВЪ

Подпредседателъ: НИКОЛА ЗАХАРИЕВЪ

Секретари: { АЛЕКСАНДЪРЪ ЗАГОРОВЪ
АНГЕЛЪ ВЪЛЧЕВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: ДОНЧО ДУКОВЪ